

Utlåtande 2009:50 RVIII (Dnr 328-2395/2008)

Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga
Strategisk plan för barn- och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012
Återremiss från kommunfullmäktige den 11 december 2007

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

1. Strategisk plan för barn- och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012 godkänns, *bilaga 2*.
2. Kulturnämnden ska leda arbetet och genomförandet av den strategiska planen för barn- och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012.

Föredragande borgarrådet Madeleine Sjöstedt anför följande.

Ärendet

Kulturnämnden uppdrog i november 2005 åt kulturförvaltningen att utarbeta ett förslag till ny plan för barn- och ungdomskultur. Förslaget antogs av kulturnämnden 2006-04-18 (Dnr: 005/481/2006) och sändes ut på remiss. Stadsledningskontoret konstaterade i sitt remissvar att planen avvek från flertalet punkter i stadsledningskontorets checklista för stadsövergripande styrdokument och uppdraget återremitterades till kulturnämnden enligt beslut i kommunfullmäktige 2007-12-11 (utl. 2007:174, dnr 324-1907/2006).

Kulturnämnden fick i uppdrag att omarbeta planen i enlighet med de krav som checklistan ställer och att utarbeta förslaget i kommunikation med representanter för målgruppen. Uppdraget omfattade också att väga in remissvaren på det 2007 återremitterade förslaget samt att sätta in planen i ett större perspektiv utifrån följande aspekter.

- den tekniska utvecklingen relaterat barn och ungas kulturvanor

- populärkultur, kommersiell kultur och invandrade kulturer
- tillgänglighet för barn och unga med funktionsnedsättning
- internationalisering
- samordning med skolor och förskolor
- starkare närvaro av professionella kulturarbetare
- konsekvenserna av betänkandet *Tänka framåt, men göra nu* av aktionsgruppen för barnkultur (SOU 2006:54)

Uppdraget ställde också krav på en formulering av en användbar definition av barns och ungas kultur och kulturliv, en analys av vad som är hindren för att alla barn ska ha likvärdig tillgång till kultur samt formulering av övergripande mål, delmål, strategier samt hur ansvaret ska fördelas. Uppdraget pekar också på behovet av metoder för uppföljning.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, utbildningsnämnden, alla stadsdelsnämnder samt Stockholms Stadshus AB (AB Familjebostäder, Sisab, Stockholms Stadsteater AB och AB Stockholmshem).

Stadsledningskontoret anser att förslaget till strategisk plan för barn- och ungdomskulturen i Stockholm 2009-2012 är väl genomarbetad. Hänsyn har tagits till rätten för barn och unga att framföra sina synpunkter i enlighet med FN:s barnkonvention.

Fastighetsnämnden anser att antalet strategier i dokumentet i vissa fall mer är att ses som aktiviteter enligt ILS än som en strategi, och föreslår därför att en genomgång av strategierna görs så att de strategier som har karaktären av aktiviteter antingen tas bort eller omformuleras.

Idrottsnämnden anser att den strategiska barn- och ungdomskulturplanen är bra och heltäckande, den är tydlig och har klara och avgränsade strategier med utpekat ansvar för genomförande.

Stadsbyggnadskontoret ser i ett kontorsutlåtande positivt på de mål och strategier som berör stadsbyggnadsnämndens ansvarsområde. Det bör i sammanhanget nämnas att kontoret redan har utarbetat en praktisk handledning som ska ge stöd för att tillgodose barnperspektivet i olika typer av planeringsprojekt.

Trafik- och renhållningsnämnden skall arbeta vidare med att utveckla formerna för delaktighet för barn och unga vid planeringen av den yttre miljön.

Utbildningsnämnden ställer sig helt bakom skrivningarna i planen.

Bromma stadsdelsnämnd välkomnar förslaget att på detta sätt fokusera och stärka barn- och ungdomskulturens ställning i Stockholm.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att kulturplanen är bra och att den kan stärka barns och ungdomars inflytande i kulturen. Det är även positivt att planen uppmärksammar betydelsen av att dokumentera vad som görs för barn och ungdomar inom kulturområdet.

Farsta stadsdelsnämnd anser att planen är ett tydligt och bra instrument som kommer att vara mycket användbart vid planeringen av arbetet med kulturen inom alla verksamheter för barn och unga.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anser att den strategiska planen för barn- och ungdomskultur är ambitiös och omfattande. Det vidgade kulturbegreppet ger möjlighet för barn och unga att ta del av och/eller vara en del av stadens kulturliv.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd delar tanken att förutsättningarna att använda befintliga resurser på bästa sätt stärks med hjälp av gemensamma mål.

Kungsholmens stadsdelsnämnd konstaterar att med det utvidgade kulturbegreppet täcker planen in en större del av det arbete som pågår i våra verksamheter. Det handlar lika mycket om kultur av barn och ungdomar som kultur för och med dem.

Norrmalms stadsdelsnämnd är positiv till förslaget om en strategisk plan för barn- och ungdomskultur. Det är bra att det finns tydliga strategier och ansvarsområden beskrivna under respektive mål. Nämnden anser också att det är positivt att planen bygger på en helhetssyn och omfattar både stadsdelsnämnderna och flera facknämnder.

Rinkeby stadsdelsnämnd anser att förslaget för ny barn- och ungdomskulturplan är väl genomtänkt och att planen utgör en bra grund för en samsyn på stadens barn- och ungdomskulturverksamhet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd är positiv till planens målformuleringar och förslag till strategier och ansvarsområden och förordar samordning och utvärdering centralt i staden, och då företrädesvis av kulturnämnden.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att förslaget till ny kulturplan för Stockholms barn och unga är genomtänkt och genomarbetat.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ställer sig i hög grad positiv till förslaget och vill framhålla behovet av långsiktighet i arbetet med kulturfrågor.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att det är bra att kulturbegreppet har utvidgats och inte enbart omfattar det professionella utbudet.

Älvsjö stadsdelsnämnd anser att planen är ett tydligt och bra instrument som kommer att bli mycket användbart vid planeringen av arbetet med kulturen inom alla verksamheter för barn och unga.

Östermalms stadsdelsnämnd instämmer i att kultur för, med och av barn och unga ska vara lika viktigt och därför ska barn och ungdom ha inflytande över och delaktighet i sitt eget kulturliv.

AB Familjebostäder anser att det är en självklarhet för Familjebostäder att beakta barns behov av fri lek och spel i trygg miljö och behovet av en kreativ och lustfylld miljö för barn och unga.

Sidsab har inte några synpunkter i sammanhanget.

Stockholms Stadsteater AB är mycket positiv till att kultur för, med och av barn och unga genom kulturplanen sätts i fokus.

AB Stockholms hem kommer också framgent att vara lyhört för kulturprojekt som vänder sig till våra hyresgästers barn och ungdomar och som ryms inom ramarna för vad som är rimligt för en fastighetsägare att bidra med.

Mina synpunkter

Alla stockholmare ska ha förutsättningar för att utvecklas som individer och gemensamt bidra till vår stad. Den barn- och ungdomskulturplan som nu föreligger skapar goda förutsättningar för att stärka barns och ungdomars kulturliv i alla delar av staden, och göra hela stadens arbete med barn- och ungdomskultur mer strategiskt.

De fem målen är viktiga och en bra utgångspunkt för de olika nämndernas arbete. De ger dessutom en bra grund för en fungerande uppföljningsrutin.

Enligt planen kommer uppföljningen att redovisas årligen. Uppföljningen ska göras inom ILS, men kulturnämnden bör också göra en mer omfattande uppföljning och utarbeta indikatorer som mäter uppfyllelsen av de fem målen. Det är upp till kulturnämnden att fatta beslut om hur genomförandet och uppföljningen ska organiseras.

Den barn- och ungdomskultur som staden finansierar är en liten del av Stockholms barns och ungdomars faktiska kulturkonsumtion. Men även poplärkulturen, den kommersiella kulturen, de invandrade kulturerna m.fl. - som dominerar de flesta barns och ungdomars vardag - bidrar till att de fem målen uppnås. För att planen ska ge de resultat vi hoppas på är det alltså viktigt att stadens verksamheter skapar starka relationer med dessa icke-offentligt finansierade kulturskapare. Och att uppföljningssystemet omfattar barnens och ungdomarnas hela kulturliv, och inte bara det som staden erbjuder.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga - strategisk plan för barn- och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Carin Jämtin* (s), *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Det är självklart positivt att en plan tas fram för arbetet med barn och ungdomskultur i Stockholm. Dessutom är utgångspunkterna i planen goda. Kulturplanen tar avstamp i ungdomarnas egna engagemang och de barn- och ungdomskulturer som idag är rådande. Det som framförallt saknas i planen är en tydligare skrivning om var barn och ungdomar själva kommer in i arbetet med att förverkliga kulturplanen. Som en konsekvens av den moderatledda majoritetens besparingar har kulturköpen hos stadens skolor minskat kraftigt sedan 2006. Nedskärningarna på barn- och ungdomskulturen går i motsatt riktning mot den föreslagna barn- och ungdomsplanen. Vi ställer oss därför frågande till hur planens goda intentioner ska kunna bli verklighet utan tillräckliga resurser.

Kulturutövande, skapande och konsumtion av kultur är en likaså en stor och viktig del av ungas fritid. Unga görs ofta till objekt för vuxnas fostran och inte till subjekt som behöver stöd till sin egen utveckling. Ungas kultur måste också upphöra att ses som alternativ i kontrast till vuxnas etablerade kultur. Både kulturen och fritiden skapas till stor del i ungas egna organisationer. Häre ligger också den kortaste vägen ut ur utanförskap och till bättre hälsa och ökat samhällsengagemang. Ungas egna organisationer har mest potential att nå ut till dem som definieras som unga med begränsade möjligheter. Ungas organisering behöver få fortsatt stöd. Om detta nämns ingenting i planen.

Planen framhåller vikten av en samordnande funktion för förskolan, skolan och fritiden, samtidigt som man konstaterar att det bara är några enstaka stadsdelsförvaltningar som har kvar någon form av beställarfunktion för barnkulturprogram. Detta är resultatet av majoritetens nedskärningar av kulturekreterare.

Mycket av planens viktigaste principer riskerar tyvärr att falla platt när det gäller principer som fokus på förorten och ungdomars egna engagemang, eftersom de krockar med den nuvarande borgerliga majoritetens politik. Exempelen är många, klotterpoliticyn, inga nya pengar till stadsdelsnämndernas kultur- och föreningsverksamhet, nedskärningar på kulturskolan, kulturskolans nya uppdrag som motverkar att nya barn nås i skolan samt budgeten som inte ens nämner fritidsgårdar, ungdomens hus, kulturekreterare etc.

I planen framgår att barns och ungas tillgång till kultur ser olika ut i olika delar av staden. Centraliseringen av skolan kommer tyvärr inte att förbättra situationen, som

förhoppningarna verkar vara i kulturplanen. Tvärtom bidrar den till att minska möjligheterna till satsningar på förmedling av kultur i förorterna, där avståndet till stadens kulturinstitutioner är så långt. Den borgerliga majoritetens politik koncentrerar i praktiken all barn- och ungdomskultur till innerstaden, medan elever i förorten får begränsade förutsättningar att både delta och konsumera kultur.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Strategisk plan för barn- och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012 godkänns, *bilaga 2*.

Kulturnämnden ska leda arbetet och genomförandet av den strategiska planen för barn- och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012.

Stockholm den 18 mars 2009

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Madeleine Sjöstedt

Ylva Tengblad

Särskilt uttalande gjordes av *Roger Mogert, Teres Lindberg, Malte Sigemalm* och *Abdo Goriya* (alla s), *Emilia Hagberg* (mp) och *Inger Stark* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s), (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Kulturnämnden uppdrog i november 2005 åt kulturförvaltningen att utarbeta ett förslag till ny plan för barn- och ungdomskultur. Förslaget antogs av kulturnämnden 2006-04-18 (Dnr: 005/481/2006) och sändes ut på remiss. Stadsledningskontoret konstaterade i sitt remissvar att planen avvek från flertalet punkter i stadsledningskontorets checklista för stadsövergripande styrdokument och uppdraget återremitterades till kulturnämnden enligt beslut i kommunfullmäktige 2007-12-11 (utl. 2007:174, dnr 324-1907/2006).

Kulturnämnden fick i uppdrag att omarbeta planen i enlighet med de krav som checklistan ställer och att utarbeta förslaget i kommunikation med representanter för målgruppen. Uppdraget omfattade också att väga in remissvaren på det 2007 återremitterade förslaget samt att sätta in planen i ett större perspektiv utifrån följande aspekter.

- den tekniska utvecklingen relaterat barn och ungas kulturvanor
- populärkultur, kommersiell kultur och invandrade kulturer
- tillgänglighet för barn och unga med funktionsnedsättning
- internationalisering
- samordning med skolor och förskolor
- starkare närvaro av professionella kulturarbetare
- konsekvenserna av betänkandet *Tänka framåt, men göra* nu av aktionsgruppen för barnkultur (SOU 2006:54)

Uppdraget ställde också krav på en formulering av en användbar definition av barns och ungas kultur och kulturliv, en analys av vad som är hindren för att alla barn ska ha likvärdig tillgång till kultur samt formulering av övergripande mål, delmål, strategier samt hur ansvaret ska fördelas. Uppdraget pekar också på behovet av metoder för uppföljning.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 september 2008

- att kulturnämnden för sin del godkänner förslaget till strategisk plan för barn- och ungdomskultur 2009-2012
- att kulturnämnden för sin del godkänner förslaget att tillsätta en arbetsgrupp för implementering av den strategiska planen för barn- och ungdomskultur 2009-2012
- att kulturnämnden för sin del godkänner förslaget att tillsätta en arbetsgrupp för utarbeta en modell för en kvalitativ uppföljning samt barnkonsekvensanalys.

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Madeleine Sjöstedt (fp), ledamöterna Cecilia Brinck (m), Elisabeth Fleetwood (m), Inga-Märta Fröman (kd), Rasmus Jonlund (fp) och Lorentz Lyttkens (m), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Roger Mogert (s), ledamöterna Ann Mari Engel (v), Hasan Hitay (s) och Kerstin Wickman (mp) samt tjänstgörande ersättaren Inga Granberg (s), *bilaga 1*.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 september 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen har på uppdrag av kulturnämnden arbetat fram ett förslag till en bearbetad version av kommunfullmäktiges återremitterade förslag till strategiskt plan för barn och ungdomskultur i Stockholm. (KF beslut 2007-12-11, utlåtande 2007 RVIII 324-1907/2006). Arbetet har följt anvisningarna i stadens checklista för övergripande styrdokument.

Förvaltningen kan konstatera att utöver den uppföljning av planen som kan göras i stadens integrerade ledningssystem (ILS) finns det ett behov av att utveckla metoder för kvalitativ uppföljning samt metoder för barnkonsekvensanalys när beslut ska fattas. Förvaltningen kan också se ett behov av ett strukturerat implementeringsarbete av kulturplanens mål och strategier. För detta arbete föreslår förvaltningen att kommunfullmäktige ger kulturnämnden i uppdrag att utse två arbetsgrupper. En för att arbeta med implementeringen av *Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga - strategisk plan för barn och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012* och en för att ta fram förslag på lämpliga metoder för uppföljning av planens mål och strategier samt metoder för barnkonsekvensanalys.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Avdelningen för kultur- och integrationsstöd på uppdrag av kulturdirektören.

Styrgruppen för samverkan kultur och skola bestående av representanter från utbildningsförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna och kulturförvaltningen har varit styrgrupp för arbetet med kulturplanen. En arbetsgrupp med motsvarande representation har under våren 2008, med projektledning av samordnaren för barn och ungdomskultur på avdelningen för kultur- och integrationsstöd tagit fram det underlag som förslaget till ny kulturplan för Stockholms barn och unga vilar på.

Förslaget till strategisk kulturplan för barn och unga i Stockholm har arbetats fram enligt anvisningarna i stadens checklista för övergripande styrdokument. I processen har arbetsgruppen samlat in synpunkter och erfarenheter från referens- och fokusgrupper bestående av barn och ungdomar, personal inom förskola, skola och fritid, statliga, regionala och kommunala myndigheter och förvaltningar samt kulturlivets aktörer. Arbetet har också omfattat att ta del av aktuella och relevanta rapporter och forskning

samt nationella och lokala mål- och styrdokument inom området. FN:s konvention om barnets rättigheter har varit en utgångspunkt för arbetet. Hänsyn har tagits till de remissvar som ingår i ärendet.

Förslaget redovisades och godkändes av styrgruppen 2008-08-13.

Förvaltningens synpunkter

Uppdraget har varit omfattande och förvaltningen kan konstatera att alla nya aspekter på uppdraget har behandlats och vävts in i förslaget *Kultur i ögonhöjd – för, med och av barn och unga*. Ett undantag finns och det är metoder för uppföljning. Förvaltningen kan konstatera att detta är ett svårt men viktigt och avgörande område om ambitionerna med stadens barn- och ungdomskultur ska kunna förverkligas och anser att kommunfullmäktige bör formulera ett uppdrag om uppföljning av stadens barn- och ungdomskulturarbete.

Strategisk kulturplan för barn och unga i Stockholm

Förvaltningen föreslår att den strategiska kulturplanen ska rikta sig till nämnder och bolag i staden som arbetar med barn och ungdom. Det gäller såväl ungas aktiviteter som deras fysiska miljö. Ansvaret föreslås åvila stadsdelsnämnder, kulturnämnden, Stockholms stadsteater AB, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden samt allmänna skolbyggnads- och bostadsbolag.

Ambitionen med planen bör också vara att den ska spridas som inspiration och verktyg till aktörer utanför det kommunala uppdraget som är involverade i barns och ungdomars kultur och fritid i Stockholm.

I tjänsteutlåtandets bilaga 1, presenteras förslag till strategisk kulturplan för barn och unga i Stockholm, *Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga - strategisk plan för barn och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012*

I bilaga 2, *Bakgrund*, redovisar arbetsgruppen de underlag inklusive hinder och framgångsfaktorer som förslaget till *Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga - strategisk plan för barn och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012* bygger på. Bilagan innehåller även en förteckning för referensgrupper och övrigt referensmaterial.

Arbetsgruppen för kulturplanen har redovisat att det finns tydliga mål och uppdrag som stödjer barn- och ungdomskulturen såväl i de nationella styrdokumenterna som i förskolan och skolan läroplaner, kultur- och ungdomspolitikerna, FN:s konvention om barnets rättigheter som i stadens mål och visioner. Däremot är det svårt att i stadens redovisningssystem få en bild av helheten av satsningarna på barn- och ungdomskultur. Det saknas också strukturer för kvalitetsuppföljning och barnkonsekvensanalyser vilket försvårar en kvalitetsutveckling.

Implementering

Förvaltningen vill poängtera att det är viktigt att när planen antagits bör ett implementeringsarbete genomföras så att berörda nämnder, bolag, förvaltningar och verksamheter uppmärksammas på planen och arbetar in dess mål och strategier i sin verksamhet. Enligt förvaltningens bedömning bör en arbetsgrupp för implementering tillsättas under ledning av kulturförvaltningen i samverkan med berörda förvaltningar.

Barnkonsekvensanalys

För att leva upp till FN:s konvention om barnets rättigheter anser Barnombudsmannen att beslut på alla nivåer som berör barn och unga ska föregås av barnkonsekvensanalyser. I dag saknas metoder och rutiner för detta i stadens nämnder och bolag såväl som i förvaltningar och verksamheter när t.ex projekteringar, omorganisationer eller andra förändringar ska genomföras. Sett ur ett barnperspektiv bör ett sådant analysarbete genomföras för att leva upp till barnkonventionens principer om barnets bästa och för att säkra verksamheternas kvalitet relativt målgruppen.

Uppföljning

Efter samtal med stadsledningskontoret drar förvaltningen slutsatsen att frågan om metoder för uppföljning behöver mer tid för fördjupning. Det är i första hand i stadens gemensamma uppföljningsverktyg ILS som uppföljning kan göras av samtliga berörda nämnder. Det är därför angeläget att övergripande KF-indikatorer formuleras, men också att varje berörd nämnd formulerar åtaganden, aktiviteter och indikatorer som kopplas till planens mål och strategier. Utöver denna ordinarie uppföljning i ILS bör en mer kvalitativ uppföljning genomföras med syfte att bidra till verksamheternas måluppfyllelse. Ett behov finns att utveckla metoder för detta liksom metoder för barnkonsekvensanalys.

Utvärdering

Beslut om utvärdering bör fattas i anslutning till att förslaget till strategisk kulturplan för barn och unga 2009-2012 antas av kommunfullmäktige. Förvaltningen anser att en utvärdering bör genomföras under 2011 för att bilda underlag till en revidering innan planens giltighet gått ut.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att kulturnämnden godkänner förslaget *Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga - strategisk plan för barn och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012* och överlämnar det till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Kulturnämnden föreslås få i uppdrag av kommunfullmäktige att utse två arbetsgrupper. En för att arbeta med implementeringen av *Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga - strategisk plan för barn och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012* och en för att ta fram förslag på lämpliga metoder för uppföljning av planens mål och strategier samt metoder för barnkonsekvensanalys.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, utbildningsnämnden, alla stadsdelsnämnder samt Stockholms Stadshus AB (AB Familjebostäder, Sisab, Stockholms Stadsteater AB och AB Stockholmshem).

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 december 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Kulturnämnden beslutade den 16 september 2008 att för sin del godkänna förslaget till strategisk plan för barn- och ungdomskultur 2009-2012 och att överlämna förslagen till kommunstyrelsen för vidare hantering. Det övergripande målet är att alla barn och unga ska ha likvärdig tillgång till professionella kulturupplevelser och likvärdiga möjligheter till eget skapande. Kulturnämndens förslår också att en arbetsgrupp ska tillsättas för att utveckla metoder för barnkonsekvensanalys och ta fram en modell för kvalitetsuppföljning.

Stadsledningskontoret är positiv till förslaget till strategisk plan för barn och ungdomskultur 2009-2012. Det är en ambitiös plan med tydliga mål, strategier och ansvarsområden som för att kunna förverkligas kräver ett utvecklat samarbete mellan stadens olika nämnder. Stadens uppföljning sker inom ramen för ILS. Den här föreslagna planen följs upp av kommunfullmäktige via de indikatorer och aktiviteter som redan har beslutats i stadens budget för 2009. Om kulturnämnden finner det önskvärt att för egen del genomföra ytterligare uppföljning utformar nämnden det själv.

Bakgrund

Kommunfullmäktige återremitterade den 11 december 2007 ett förslag till strategisk plan för barn och ungdomskultur, diarienummer 324-1907/2006.

Kulturnämnden fick i uppdrag att omarbota planen i enlighet med de krav som checklistan ställer och att utarbota förslaget i kommunikation med representanter för målgruppen. Uppdraget omfattar också att väga in remissvaren på det 2007 återremitterade förslaget samt att sätta in planen i ett större perspektiv utifrån aspekter:

- den tekniska utvecklingen relaterat barn och ungas kulturvanor
- populärkultur, kommersiell kultur och invandrade kulturer
- tillgänglighet för barn och unga med funktionsnedsättning
- internationalisering
- samordning med skolor och förskolor
- starkare närvaro av professionella kulturarbetare
- konsekvenserna av betänkandet "Tänka framåt, men göra nu" av aktionsgruppen

för barnkultur (SOU 2006:54).

Kulturnämnden har utarbetat en ny bearbetad version av den strategiska planen för barn och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012. Kulturnämnden beslutade den 16 september 2008 att för sin del godkänna förslaget och överlämna det till kommunstyrelsen för vidare hantering.

Kulturnämnden föreslår att planen för barn och ungdomskultur i Stockholm ska rikta sig till nämnder och bolagsstyrelser i staden som arbetar med barn och ungdom.

Det gäller såväl ungas aktiviteter som deras fysiska miljö. Ansvaret föreslås åvila stadsdelsnämnder, kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, Skolfastigheter i Stockholm AB samt stadens bostadsbolag.

Ambitionen med planen bör vara att den ska spridas som inspiration och verktyg till aktörer utanför det kommunala uppdraget som är involverade i barns och ungdomars kultur och fritid i Stockholm.

Kulturnämnden definierar kulturbegreppet enligt två begrepp som belyser olika sidor av vad kultur för barn och unga innebär.

1. Barnkultur och ungdomskultur som är producerad av och/eller tillhandahållen av vuxna.

2. Kultur av barn och ungdomar som ingen vuxen styr över.

Planen är i övrigt uppdelad i fem olika delmål med strategier och ansvarsområden för olika nämnder i staden.

Delmålen är i korthet:

1. Kultur för, med och av barn och unga är lika viktigt.

2. Alla barn och ungdomar ska ha likvärdiga möjligheter att ta del av kultur.

3. Kultur och estetik ska vara en integrerad del i lärandet.

4. Barn och ungdomar ska ha inflytande över och delaktighet i sitt eget kulturliv.

5. Staden ska stödja kulturentreprenadskap.

Kulturnämnden poängterar att det är viktigt att när planen antagits bör ett implementeringsarbete genomföras så att berörda nämnder, bolagsstyrelser, förvaltningar och verksamheter uppmärksammas på planen och arbetar in dess mål och strategier i sin verksamhet.

Kulturnämnden anser att för att leva upp till FN:s konvention om barnets rättigheter att beslut på alla nivåer som berör barn och unga ska föregås av barnkonsekvensanalyser. I dag saknas metoder och rutiner för detta i stadens nämnder och bolagsstyrelser när till exempel projekteringar, omorganisationer eller andra förändringar ska genomföras. Sett ur ett barnperspektiv bör ett sådant analysarbete genomföras för att leva upp till barnkonventionens principer om barnets bästa och för att säkra verksamheternas kvalitet relativt målgruppen.

Kulturnämnden anger att frågan om metoder för uppföljning behöver mer tid för fördjupning och anser att det i första hand är i stadens gemensamma uppföljningsverktyg ILS som uppföljning kan göras av samtliga berörda nämnder. Det är därför angeläget att övergripande KF-indikatorer formuleras, men också att varje berörd nämnd formulerar åtaganden, aktiviteter och indikatorer som kopplas till planens mål och strategier. Utöver denna ordinarie uppföljning i ILS bör en mer kvalitativ uppföljning genomföras med syfte att bidra till verksamheternas måloppfyllelse. Ett behov finns att utveckla metoder för detta liksom metoder för barnkonsekvensanalys.

Kulturnämnden anser att beslut om utvärdering bör fattas i anslutning till att för-

slaget till strategisk kulturplan för barn och unga 2009-2012 antas av kommunfullmäktige. Nämnden anser att en utvärdering bör genomföras under 2011 för att bilda underlag till en revidering innan planens giltighet gått ut.

Kulturnämnden föreslår att de ska få i uppdrag av kommunfullmäktige att utse två arbetsgrupper. En grupp för att arbeta med implementeringen av den strategiska kulturplanen för barn och unga och en för att ta fram förslag på lämpliga metoder för uppföljning av planens mål och strategier samt metoder för barnkonsekvensanalys.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontorets finansavdelning.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret anser att förslaget till strategisk plan för barn och ungdomskulturen i Stockholm 2009-2012 är väl genomarbetad och hänsyn har tagits till rätten för barn och unga att framföra sina synpunkter i enlighet med FN:s barnkonvention. Hänsyn har också tagits till den nationella kultur- och ungdomspolitik, läroplanens mål och kommunfullmäktiges övergripande inriktnings- och verksamhetsmål. Kulturplanens mål relaterar dessutom till Vision 2030, där staden betonas som medborgarnas stad, en stad som utvecklas av dem som bor där.

Av budgeten för 2009 framgår att kulturnämnden och utbildningsnämnden ska tillsammans med det fria kulturlivet i Stockholm förenkla och förbättra skolbarnens möjlighet att uppleva kultur. Arbetet med att stärka utbudet av kulturverksamheter för barn mellan 9 och 13 år ska fortsätta. Under 2009 inleds arbetet med att förverkliga den nya barn- och ungdomskulturplanen.

Stadsledningskontoret konstaterar att i kommunfullmäktiges budget 2009 för Stockholms stad fastställs att budgeten är stadens överordnade styrdokument. I budgeten fastställs indikatorer som mäter måluppfyllelsen och aktiviteter som ska bidra till att kommunfullmäktiges mål uppfylls. Systemet med indikatorer och aktiviteter har inneburit en förstärkning av uppföljningens kvalitet och styrning i Stockholms stad. Den här föreslagna planen följs upp av kommunfullmäktige via de indikatorer och aktiviteter som redan har beslutats i stadens budget för 2009. Stadens uppföljning sker inom ramen för ILS och nedan följer de obligatoriska nämnd- och bolagsindikatorer som respektive nämnd och bolagsstyrelse ska följa upp:

- Antal besökande barn och ungdomar i kulturinstitutionernas verksamhet
  - Antalet besök av barn och ungdomar vid professionella kulturarrangemang
  - Antalet besök av elever i grundskola och gymnasiet vid professionella kulturarrangemang
  - Antalet ungdomar som i kulturförvaltningens verksamheter genomfört egna arrangemang.
  - Antal deltagande barn och ungdomar i egen skapande verksamhet
  - Antalet besök av barn och ungdomar i Stadsteaterns verksamhet
- Kulturnämnden kan för egen del genomföra ytterligare uppföljning som nämnden utformar själv.

Stadsledningskontoret har i ett tjänsteutlåtande (325-662/2008) föreslagit att en revidering av handlingsprogrammet för barnkonventionen ska göras efter att kommunfullmäktige har fastställt förskoleplan och skolplan.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 december 2008 att åberopa fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Martin Michel (mp), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Martin Michel (mp), ledamoten Bengt Sandberg m.fl. (s) och ledamoten Åke Mezán (v) enligt, *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Yildiz Kafkas (mp), *bilaga 1*.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Den strategiska planen är tänkt att vara ett övergripande styrdokument för staden och ska rikta sig till nämnder och bolag i staden som arbetar med barn och ungdomar. Den ska gälla såväl ungas aktiviteter som dess fysiska miljö.

Ansvaret föreslås åvila stadsdelsnämnder, kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB, utbildningsnämnden, fastighetsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden samt allmänna skolbyggnads- och bostadsbolag.

Kontorets synpunkter

Kontoret har tagit del av förslaget till strategisk plan för arbetet med barn- och ungdomskultur. Ambitionen att ta fram en gemensam plan för stadens arbete inom området ställer sig kontoret positivt till. Ett gemensamt mål inom stadens alla verksamheter som arbetar med dessa frågor kan göra att stadens resurser används på ett bättre sätt än idag.

Den strategiska planen har mycket högt ställda ambitioner och kontoret ser en risk i att ambitionen i dokumentet inte är i harmoni med de ekonomiska resurser som staden avsätter.

Kontoret anser också att antalet strategier i dokumentet i vissa fall mer är att ses som aktiviteter enligt ILS än som en strategi, exempelvis en av strategierna under mål 2 ”Ett nätverk för arrangörer för barnkultur ska etableras i samverkan mellan .....”. Kontoret föreslår därför att en genomgång av strategierna görs så att de strategier som har karaktären av aktiviteter antingen tas bort eller omformuleras.

Kontoret har i delar av planen fått ett ansvarsområde. Under mål 4, *Barn och ungdom ska ha inflytande över och delaktighet i sitt eget kulturliv*, ska fastighetsnämnden m fl förvaltningar och kommunala bolag ansvara var för sig för att utarbeta former för barns och ungas inflytande över planering och beslut som har att göra med deras miljöer.

Fastighetsnämndens uppdrag är att tillhandahålla lokaler till bland annat olika kommunala verksamheter och anpassa lokalerna utifrån verksamheternas önskemål och behov, samt utifrån gällande lagar och föreskrifter. Kontorets uppfattning är att fastighetsnämnden ska vara delaktig i att utarbeta formerna för de ungas inflytande men att ansvaret borde ligga på verksamheterna i likhet med vad som gäller för medarbetare och fackens inflytande vid anpassning av lokaler.

I övrigt har kontoret inga ytterligare synpunkter.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 november 2008 att idrottsförvaltningens redovisning godkänns som svar på remissen.

Reservation anfördes av Else Lundin (mp), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Jari Visshed m.fl. (s) och Mehdi Oguzsoy (v), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 oktober 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt förvaltningen är den strategiska barn- och ungdomskulturplanen bra och heläckande, den är tydlig och har klara och avgränsade strategier med utpekat ansvar för genomförande. Förvaltningen har i tidigare ärenden om barn och ungas fritid framfört vikten av att ge möjligheter för människor med olika intresseområden och från olika bakgrund att mötas. I takt med att Stockholm växer bör det vid planeringen av nya bostadsområden skapas naturliga träffpunkter för olika typer av aktiviteter för att på så sätt öppna möjligheter för såväl idrotts- som kulturverksamheter. Det skulle till exempel i anslutning till idrottshallen kunna finnas ett bibliotek, en fritidsgård och ett antal förenings- och möteslokaler som lätt kan anpassas för olika verksamheter.

Det förvaltningen saknar i planen är en tydlig och mer noggrann beskrivning av föreningslivets betydelse för barns och ungdomars möjlighet att utöva och ta del av en bred fritids- och kulturverksamhet. Ett utökat föreningsstöd skulle enligt förvaltningen kunna skapa stora möjligheter att nå nya målgrupper med nya och stimulerande verksamheter. Förvaltningen ser det som positivt att projektet "Fritid för alla" (idrottsnämndens projekt som ursprungligen benämndes "Spindeln i fritidsnätet") i planen

nämns som en viktig aktör och samarbetspartner för övriga förvaltningar i deras arbete att inkludera barn och ungdomar med funktionsnedsättning i ordinarie verksamhet.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadskontorets kontorsutlåtande daterat den 19 februari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förslaget till plan utgår från ett brett kulturbegrepp och behandlar kultur för, med och av barn och unga. Det övergripande målet är att ”*Alla barn och unga i Stockholm ska ha likvärdig tillgång till professionella kulturupplevelser och likvärdiga möjligheter till eget skapande*”.

Stadsbyggnadsnämnden har ett delansvar för ett par av de delmål och strategier som redovisas. Främst gäller detta att ambitionerna att skapa arenor för kultur i hela staden samt att barns och ungas lek- och vistelsemiljöer ska vara såväl trygga som kreativa och lustfyllda. Dessutom har stadsbyggnadsnämnden ett ansvar för att ge barn och unga inflytande i den fysiska planeringen.

Stadsbyggnadskontoret ser positivt på de mål och strategier som berör stadsbyggnadsnämndens ansvarsområde. Det bör i sammanhanget nämnas att kontoret redan har utarbetat en praktisk handledning som ska ge stöd för att tillgodose barnperspektivet i olika typer av planeringsprojekt. Det finns dock möjligheter att fortlöpande utveckla detta arbete. Förhoppningsvis kan genomförandet av ”Kultur i ögonhöjd” bidra till att öka kunskaperna om barn- och ungdomskultur inom Stockholms stad.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 december 2008 att godkänna förslaget till strategisk plan för barn- och ungdomskultur 2009-2012.

Reservation anfördes av ledamöterna Mats Lindqvist (mp) och Kajsa Stenfelt (v), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Hampus Rubaszkin (mp) och Sebastian Wiklund (v), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Planen riktar sig till nämnder och bolag i staden som arbetar med barns och ungdomars aktiviteter och fysiska miljö. Ansvaret föreslås åvila stadsdelsnämnder, kultur- nämnden, Stockholms stadsteater AB, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, stads- byggnadsnämnden, fastighetsnämnden trafik- och renhållningsnämnden samt allmänna skolbyggnads- och bostadsbolag. Varje berörd nämnd skall formulera åtaganden, akti- viteter och indikatorer som kopplas till planens mål och strategier.

I planeringen av den fysiska miljön bör kulturaspekten vägas in, särskilt ur ett barn- och ungdomsperspektiv. Barn och unga skall också vara delaktiga i besluten om att förändra och utveckla den offentliga miljön. Det skall ges likvärdiga möjligheter att få ta del av kulturen för alla barn och unga i staden oberoende av var man bor, vilken bakgrund man kommer ifrån och ifall man har någon typ av funktionsnedsättning.

Analys och konsekvenser/Trafikkontorets synpunkter

De delar som berör Trafikkontorets verksamhet gäller i första hand utformningen av den yttre miljön som arena för barn- och ungdomskultur, som exempelvis teater- platser i parkerna, konstnärlig utsmyckning med lekskulpturer, fria ytor för lek och spontanidrott, lekplatser och skateboardparker. I dagsläget sker barns- och ungdomars delaktighet vid beslut som rör deras miljöer på olika sätt beroende av vilken typ av projekt det är kontoret arbetar med. Samråd, intervjuer och enkäter används ofta vid förändringar av miljöer och önskemål om ytor för olika typer av aktiviteter beaktas så långt detta är möjligt.

Kontoret har utvecklat en egen metod för att göra barnkonsekvensanalyser vid stör- re projekt. Metoden har använts exempelvis inför Citybanan, Norra Länken och explo- ateringen av Årstafältet. Kontorets trafikpedagog har som uppgift att driva och bevaka frågor för att få in barns och ungdomars perspektiv i projekt som kan beröra deras utemiljö.

I arbetet med trafikmiljön runt skolor lägger kontoret stor vikt vid barns och ung- domars delaktighet och perspektiv, både vad gäller skolvägarna och de fria ytorna i närheten av skolan.

Trafikkontorets förslag

Trafikkontoret skall arbeta vidare med och utveckla formerna för delaktighet för barn och unga vid planeringen av den yttre miljön. Detta arbete omfattar bland annat att ta fram rutiner så att barns och ungdomars perspektiv och delaktighet kommer med i alla projekt som berör dem. Viktigt är också att öka kunskapen bland kontorets per- sonal om barns och ungdomars förutsättningar och behov. Kontorets olika avdelningar bör också formulera åtaganden, aktiviteter och indikatorer som kopplas till planens mål och strategier.

Trafikkontoret föreslår att Trafik- och renhållningsnämnden för sin del godkänner förslaget till strategisk plan för barn- och ungdomskultur 2009-2012 samt att Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att omedelbart justera beslutet.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 november 2008 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen, och att därutöver anföra:

Barn- och ungdomskulturplanen spelar en viktig roll för det fortsatta arbetet med att ge barn och unga tillgång till Stockholms rika kulturutbud. Tillsammans med utbildningsförvaltningens och kulturförvaltningens gemensamma projekt Kulturkuben utgör planen en god plattform för skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till kultur.

Det är därför av yttersta vikt att kunskapen kring barn- och ungdomskulturplanen ges en stor spridning till Stockholms skolor.

Reservation anfördes av Roger Mogert m fl (s), Per Olsson (mp) och Inger Stark (v), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Roger Mogert m fl (s), Per Olsson (mp) och Inger Stark (v), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen har aktivt deltagit i framtagandet av förslaget till barn- och ungdomskulturplan. Förvaltningen ställer sig därför helt bakom skrivningarna i planen.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 december 2008 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av Karin Hanqvist m.fl. (s), Sirkka-Liisa Hedström (v) och Eie Herlitz (mp), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar förslaget att på detta sätt fokusera och stärka barn och ungdomskulturens ställning i Stockholm och vill framhålla vikten av en kvalitativ kultur-

samordnande funktion – den i planen s.k. beställarfunktionens roll – för att förbättra kommunikation kring och genomförande av de kulturella insatserna i stadsdelarna.

Ytterst handlar planen om viljan att satsa på barn och ungdomars rätt till inflytande och möjligheter att formulera sig och bli synliga, att kanalisera sin kreativitet med hjälp av alla kulturella uttryck i samhället.

Planen är ambitiös, omfattande och består av många delar som innebär en ökad satsning på kultur. Förslaget innebär ökade kostnader, vilket bör följas av ökade anslag för stadsdelsnämnderna.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 december 2008 att förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som yttrande till kulturnämnden.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Magnus Dannqvist m.fl. (s) och ledamöterna Rosa Lundmark (v), Jonas Eklund (mp), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 19 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att kulturplanen är bra och att den kan stärka barns och ungdomars inflytande i kulturen. Det är även positivt att planen uppmärksammar betydelsen av att dokumentera vad som görs för barn och ungdomar inom kulturområdet.

Förvaltningen anser att en viktig framgångsfaktor är fungerande samverkan mellan förvaltningar som ansvarar för kultur för barn och ungdomar och det professionella kulturlivet, vilket också framgår i kulturplanen. I Enskede-Årsta-Vantör finns idag ett brett utbud av professionell kultur och förvaltningen arbetar för att ta tillvara det lokala kulturutbudet. Bland annat finns Fria teatern och Dockteatern i Högdalen, Teatergruppen Ung utan pung i Rågsved samt andra lokala aktörer i stadsdelen. Förvaltningen arbetar även för att barn och ungdomar ska kunna ta del av kulturutbudet i innerstaden, med syfte att vidga deras syn på och upplevelser av kultur.

Inom den lokala fritidsverksamheten finns ett pågående kreativt arbete på fritidsgårdarna med musikstudios, keramikverkstäder och teatersport. Dessutom arrangerar förvaltningen traditionella fester i samband med skollov.

Förvaltningen vill lyfta fram betydelsen av att alla ska kunna ta del av kulturutbudet i Stockholm. Det gäller barn och ungdomar som inte har ekonomiska och traditionella förutsättningar att delta eller uppleva kultur.

Det förutsätter dels geografisk närhet till de olika kulturutbudena, dels att utbudet är tillgängligt med kommunikationer och anpassat för barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 december 2008 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Gunnar Sandell m fl (s), Malin Larsson (v) och Mats E P Lindqvist (mp), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturplanens mål relaterar till stadens framtidsdokument Vision 2030 där det betonas staden som en medborgarnas stad, en stad som skapas och utvecklas av dem som bor här. Delaktighet är ledord och kulturell och språklig kompetens lyfts fram som en medveten strategi för att utveckla Stockholm till en mångsidig och upplevelserik storstad. Ambitionen med planen är att den också ska fungera som inspiration och verktyg även för aktörer utanför det kommunala uppdraget som är involverade i barns och ungdomars kultur och fritid i Stockholm.

Kultur för barn och unga ska utöver de traditionella konstformerna definieras utifrån den kultur som berör dem och som uppfattas av dem själva som relevant i deras vardag – deras ”levda kultur”.

Stadens barn och unga ska ha en god tillgång till den professionella kulturen, möjlighet att skapa med stöd av kulturpedagoger och på sina egna villkor utifrån sin syn på kultur. Utgångspunkten ska vara en bred kultursyn som involverar och erkänner barns olika erfarenheter och bakgrund. Gränsen mellan den offentligt stödda konsten och kulturen, den kommersiella kulturen och ungdomskulturen är inte given utan sammanflätas i praktiken.

Alla barn och unga har behov av kultur i form av eget skapande och som upplevelse i byggandet av den egna identiteten. Förutsättningarna i en storstad, där geografiska, sociala och ekonomiska avstånd kan vara långa. Likvärdiga möjligheter gäller alla barn och unga oavsett kön, funktionsnedsättning, kulturell, etnisk, social, ekonomisk och religiös bakgrund. Det ska inte heller spela någon roll i vilken stadsdel man bor.

Barn och unga i stadens förskolor och skolor ska få uppleva och skapa konst och kultur i möte med professionella kulturutövare som en integrerad och kontinuerlig del i vardagen.

Barn och unga i staden ska erbjudas möjlighet att påverka sina kultur- och fritidsaktiviteter. Delaktighet och inflytande är en del av deras demokratiska rättigheter. Det är i barnens och ungdomarnas vardag – i förskolan, skolan, fritidsverksamheterna – som förutsättningarna för delaktighet och inflytande i såväl ord som handling kan skapas.

Ungas ambitioner vad gäller entreprenörskap inom kultur och media ska uppmuntras. Ungas kulturskapande på fritiden kan, som ett komplement till gymnasiet och högskolans undervisning, bidra till ett viktigt informellt lärande mot en framtida yrkeskarriär.

Strategier som berör stadsdelsnämnderna

I alla delar av staden ska det finnas arenor för barn och unga att möta den professionella kulturen samt möjligheter för barn och unga att få stöd och verktyg för eget skapande.

Barn och unga ska genom professionella kulturutövare erbjudas kulturupplevelser och möjligheter till eget skapande som berör dem och upplevs som angelägna i deras liv.

Kulturverksamhet och aktiviteter ska spridas i hela staden. De offentligt finansierade kultur- och fritidsverksamheterna ska bredda sin verksamhet genom riktat publikarbete och samverka med föreningar och andra civila aktörer i stadsdelarna.

Information om kulturutbudet ska vara tillgänglig för barn och unga själva. Stockholms stads webbplats ska rikta sin information om kultur för, med och av barn och unga med ett direkt tilltal till dem. Kulturinstitutionerna och barn- och ungdomsverksamheter i stadsdelarna ska stärka sin närvaro på Internet. Information och presentationer ska göras på andra språk än svenska. Informationen ska vara lättläst och tillgänglig för barn och unga med funktionsnedsättning.

Vid utformning av miljöer där barn och ungdom vistas ska hänsyn tas till såväl deras behov av fri lek och spel i trygg miljö som till behovet av en kreativ och lustfylld miljö.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen gör bedömningen att den föreslagna planen "Kultur i ögonhöjd – för, med och av barn och unga" är ett verktyg som kan användas inom alla verksamheter som arbetar med barn och unga i Stockholm stad. Förutom en grundläggande målbeskrivning om vad barn- och ungdomskultur är ger planen förslag på strategier och ett upplägg för ansvarsfördelning mellan de olika förvaltningarna i staden. Det är ett tydligt och bra instrument som kommer att vara mycket användbart vid planeringen av arbetet med kulturen inom alla verksamheter för barn och unga.

I FN:s barnkonvention om barns rättigheter betonas barns och ungas rätt att framföra sina åsikter och i förarbetet till denna plan har barn och unga fått lämna sina synpunkter, vilket följer intentionerna i förskolans läroplan om barns delaktighet.

Det är positivt att planen lyfter fram skillnaden mellan kultur för, kultur med och kultur av barn och unga, och att dessa olika former är lika viktiga. I avsnittet "Kultur och estetik ska vara en integrerad del i lärandet" framgår även att barn och unga ska få uppleva och skapa konst både med professionella utövare och kontinuerligt i sin vardag.

Avsnittet om barns och ungdomars inflytande över och delaktighet i sitt kulturliv är av stor betydelse och följer förskolans läroplans mål om delaktighet. Inom målet att

staden ska stödja ungt kulturentreprenörskap har den kommunala fritidsverksamheten ett stort ansvar att stödja ungdomarna i deras kreativitet på fritiden. Dessa aktiviteter kan ha en stor betydelse vid framtida yrkesval.

Ansvarsfördelningen mellan de olika nämnderna är tydlig och bidrar till att alla parter blir delaktiga i arbetet med kulturen. Berörda nämnder bör själva skapa åtaganden och aktiviteter som kopplas till planens mål. En strategi för att alla barn och ungdomar ska ha likvärdiga möjligheter att ta del av kulturen är att nätverk utvecklas av de kulturombud som finns i verksamheterna.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 november 2008 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och översända det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Den strategiska planen för barn och ungdomskultur är ambitiös och omfattande. Det vidgade kulturbegreppet ger möjlighet för barn och unga att ta del av och/eller vara en del av stadens kulturliv. Ett vidgat kulturbegreppet och deltagandet ger en bra grund för berikat kulturliv som kan leva upp till planens intention att utveckla Stockholm till en mångsidig och upplevelserik storstad. Stockholm har redan idag ett rikt kulturliv. Kulturplanens mest angelägna uppgift blir därför att stärka barn och ungas inflytande och delaktighet.

Som påpekas i kulturplanen är det viktigt att det finns arenor i alla delar av staden för barn och unga att möta den professionella kulturen samt möjligheter för barn och unga att få stöd och verktyg för eget skapande. Mötesplatser efterfrågas också för barnkultur i närområdet och av unga med möjlighet att ta del av evenemang eller själva kunna skapa.

Hägersten- Liljeholmen är en stadsdel under stor omvandling med stor inflyttning. Stadsdelen marknadsförs av såväl kommunala som privata aktörer med en kultur och designprofil. Ändå saknas just flexibla, ändamålsenliga och tillgängliga lokaler som kan nyttjas för kulturevenemang och eget skapande för barn och unga. Stadsdelsnämnden har inte möjlighet att tillskapa mötesplatser typ kulturhus, allaktivitetshus där många intressenter och verksamheter kan samsas eller av större format. Stadsdelsnämnden förfogar inte över allmänna lokaler eller investeringsbudget för detta och kan därmed inte ta på sig ansvaret för att tillskapa lokaler.

Idag finns inte heller något uttalat ansvar för allmänna lokaler i stadsbyggnadsprocessen, vilket kan göra att detta ”glöms bort”. Samutnyttjande av lokaler försvåras också när det är många aktörer men ingen med samordningsansvar. En central funktion, kan vara lösningen, med överblick över staden, dess behov och förutsättningar

och som kan driva frågor gällande allmänna lokaler och mötesplatser såsom bibliotek, kulturhus, fritidsgårdar i byggprocesser. Denna funktion kan då också ha till uppgift att samordna olika intressenter och intressen kanske för samutnyttjande av arenor och platser.

Stadsdelsnämnden har ingen allmän budget eller tjänst för att anordna kultur-evenemang. Förskolorna i stadsdelen tilldelas en kulturpeng per inskrivet barn, i år 51 kronor. Kulturpengen används till olika möten med professionella utövare och eget skapande integrerat i verksamheten. Stadsdelens ungdomsgårdsverksamhet är upphandlad och anbud har begärts in för parklek. Beaktande av kulturplanen kan göras först vid nästa upphandling men begränsas samtidigt av budget.

Stadsdelsnämnden föreslås ansvara för statistik över genomförda kulturarrangemang inom stadsdelen. Förvaltningens möjlighet att föra statistik begränsas av sitt ansvarsområde, vilket i dag är det som sker inom förskola samt ungdomsgårdsverksamhet och parklek. De två senare under förutsättning att uppgiften finns avtalad med entreprenörer. Med det vidgade kulturbegreppet och många andra aktörer på kulturarenan kan viktigt kulturstatistik missas.

För att få jämförbar statistik kan definition av begrepp, såsom kulturevenemang behöva förtydligas och vad som skall mätas. Förslaget att inrätta en arbetsgrupp, för att utarbeta en kvalitativ modell för uppföljning och barnkonsekvensanalys, finner förvaltningen både nödvändigt och gott.

Kulturnämnden föreslår en arbetsgrupp för implementering av den strategiska planen för barn och ungdomskultur, vilket kan behövas för att den skall få genomslag och skapa gehör för innehållets andemening.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 november 2008 att godkänna och överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Berit Kruse m fl (s), ledamot Leif Larsson (v) och tjänstgörande ersättare Birgitta Wosse (mp), *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har tagit del av förslaget till strategisk plan för barn- och ungdomskultur för 2009-2010 i Stockholm. Planen omfattar stadens gemensamma verksamheter gällande barn- och ungdomskultur som vänder sig till barn och ungdomar.

Förvaltningen delar tanken att förutsättningarna att använda befintliga resurser på

bästa sätt stärks med hjälp av gemensamma mål. En strategisk plan som omfattar många olika verksamheter, vilka ansvarsmässigt hör till olika nämnder förutsätter tydliga ansvars- och uppdragsfördelningar mellan de olika nämnderna.

Förvaltningen vill särskilt trycka på att kulturresurser riktade till barn och unga i större utsträckning skall fördelas ut i ytterstaden.

Hässelby–Vällingby stadsdelsförvaltning ska genom medborgarprocesser projekttera en skulpturpark, som ska vara en länk mellan den fysiska mötesplatsen och det kreativa skapandet. Detta är ett steg i arbetet att ta tillvara och lyfta ytterstadens kulturella kompetens genom medborgardialog.

1) Kultur för, med och av barn och unga är lika viktigt

Förvaltningen anser att grunden för en fungerande fritids- och kulturverksamhet bygger på samverkan. Att bygga nätverk över gränser med föreningar och andra civila aktörer i stadsdelarna genererar en tillgång och en kulturell rikedom. De öppna träffpunkterna i ytterstaden– såsom bibliotek, parklekar och fritidsgårdar - som vänder sig till unga medborgare har inte bara en viktig roll som träffpunkter utan också en viktig kulturell roll. Dessa öppna träffpunkter verkar via medborgarmedverkan d.v.s. i dialog med brukarna precis som planen förordar. Detta arbetssätt skapar förutsättningar att motverka diskriminering, fördomar och segregering och verkar istället för att främja olika kulturtraditioner.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är av yttersta vikt att hänsyn tas till barn och ungas åsikter och behov vid utformning av miljöer.

2) Alla barn och ungdomar ska ha likvärdiga möjligheter att ta del av kultur

Förvaltningen delar tanken att alla barn och ungdomar ska få samma möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet. Fritidsverksamheterna ska verka för ett bredat tilltal och ett vidgat kulturbegrepp som skapar erkännande och engagemang hos olika grupper av unga.

Förvaltningen stöttar och deltar aktivt i projektet ”Fritid för alla” som värnar om unga med funktionsnedsättning. Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning driver via entreprenad fritidsgården ”Backstage” för ungdomar med funktionsnedsättning.

Hässelby-Vällingby ligger geografiskt långt från Stockholms innerstad och stadsdelens barn och ungdomar är anonyma när de rör sig i innerstaden. Förvaltningen vill därför särskilt understryka vikten av att kulturresurser riktade till barn och ungdomar fördelas ut i ytterstadsstadsdelarna och ej koncentreras till innerstaden. Särskilt att resurser styrs ut vid t.ex. skolavslutningar och skolstart. Inom stadsdelen finns det sociala kontaktnätet och det är där barnen och ungdomarna känner sig trygga. Den lokala förankringen ger också unga förutsättningar att delta i arrangemangsförberedelserna.

Förvaltningen är positiv till integrerade bibliotek och att utveckla biblioteken till lokala kulturcentra och träffpunkter för unga. Detta möjliggör nya samverkansformer över olika ansvarsområden. Med ett gemensamt måldokument ges bra förutsättningar för den här typen av samverkan.

3) Kultur och estetik ska vara en integrerad del av lärandet

Förvaltningen stöttar planens skrivning att ett lättillgängligt kulturutbud för små barn i deras geografiska närhet är av yttersta vikt.

Förvaltningen delar tankarna kring att förskolan ska sörja för att alla barn får professionella konst- och kultur upplevelser. Detta förutsätter, såsom planen förordar, ett fungerande nätverk för barnkultur i stadsdelarna där de fria grupperna kan förmedla sitt utbud. Kulturutbudet stärks också om stadens hela nätverk med representanter från de olika förvaltningarna är aktiva.

Det är bra att kulturens betydelse för barns lärandeprocesser belyses i planen och att kulturen tas tillvara som en resurs för barns språk- och läsutveckling.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2008 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Håkan Wahlén m.fl. (s), Reijo Kittilä (v) och Ingegerd Akselsson Le Douaron (mp), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 oktober 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Planen

Förvaltningen ser ingen anledning att ändra sitt svar från föregående remissrunda och har därför inte något att erinra mot innehållet i planen. Vi kan med glädje konstatera att med det utvidgade kulturbegreppet täcker planen in en större del av det arbete som pågår i våra verksamheter. Det handlar lika mycket om kultur av barn och ungdomar som kultur för och med dem.

Inom stadsdelsförvaltningen bedrivs idag arbete inom planens alla målområden.

Stadsdelen har ett eget kulturnätverk där representanter för våra verksamheter samarbetar med bibliotek, kulturskola och lokala kulturproducenter.

I förskolan arbetar vi både med egen personal och med kulturpedagoger i olika former av skapande uttryck. Alla barn får uppleva professionell kultur. Vi arbetar med ett inkluderande förhållningssätt gällande förskolebarn med funktionsnedsättning och vi gör därför ingen skillnad i vare sig deltagande eller alla barns möjlighet till inflytande.

Stadsdelen har ett väl fungerande ungdomsråd. En stor del av fritidsverksamheten utgår ifrån att ungdomarna själva initierar och med hjälp av vår personal genomför arrangemang. Ungdomarna kan vara producenter eller konsumenter av både populär- och professionell kultur. Ungdomarna är medarrangörer i stadsdelens kulturarrange-

mang och vi tillhandahåller professionell handledning i utövande konst. Internationella samarbeten finns och former för att utveckla inflytande genom att ännu bättre utnyttja ungdomarnas kommunikationskanaler testas löpande.

Förvaltningen ser en vinst med ett stadsövergripande nätverk. Möjligheten att knyta det lokala utvecklingsarbetet till stadens som helhet välkomnas. Befintligt stadsövergripande nätverk behöver få ett tydligare syfte. Det vore i sammanhanget önskvärt att man inom nätverket samordnar idén med gränsöverskridande utnyttjande av lokaler. I arbetet med att stödja ungdomarna med att förverkliga sina idéer är det ibland just brist på lämpliga lokaler som blir knäckfrågan.

Barnkonsekvensanalys

I ärendet föreslås att en modell för barnkonsekvensanalys ska utarbetas inom kulturförvaltningen. Förvaltningen tycker att det är bra att en sådan modell tas fram men anser att frågan är stadsövergripande. Uppdraget bör därför ges till stadsledningkontoret och utformas så att framtagna modeller kan användas i fler sammanhang. Det hade varit önskvärt att den barnkonsekvensanalys som vi förutsätter gjorts i arbetet med planen redovisats i materialet.

Form

Materialet är svårläst då viss begreppsförvirring råder, och gjorda definitioner inte används. Samma ord och uttryck bör genomgående användas för samma saker.

Ambitionen att planen ska få stor spridning är bra och då är det angeläget att den är skriven så att den är lätt att ta till sig.

Implementering och uppföljning

Förvaltningen ställer sig frågande till att planer där nämnder åläggs att formulera åtaganden tas fram parallellt med gällande budget. Det är vår uppfattning att det är utifrån kommunfullmäktiges mål och indikatorer som åtaganden formuleras. Kulturförvaltningen konstaterar själva i sitt tjänsteutlåtande att det är angeläget att övergripande KF-indikatorer formuleras.

Planen förutsätts gälla åren 2009-2012. Budget och verksamhetsplaner för 2009 kommer att vara fastställda innan planen antagits. Åtaganden enligt planen kommer därför inte att formuleras förrän i 2010 års verksamhetsplan då den kan ingå som en naturlig del i nästa års budget.

Förvaltningen efterlyser en bättre samordning och anser därför att det är bra att en arbetsgrupp för implementering tillsätts.

I planen framgår tydligt att uppföljning redovisas årligen i respektive nämnds verksamhetsberättelse och att den ska följa stadens ordinarie uppföljning inom ledningssystemet ILS. Som en framgångsfaktor nämns också strukturerat mål- och uppföljningsarbete, övergripande såväl som i stadens verksamheter.

ILS är fortfarande ett relativt nytt verktyg och behöver utvecklas för att fungera efter stadens behov. Det är nödvändigt att utvecklingen av ILS sker på ett strukturerat och samordnat sätt. ILS handlar till stor del om att kvantifiera kvalitativa åtaganden

och vi ser ingen anledning att göra skillnad i detta fall. Kultur i förskolorna (och skolorna) redovisas dessutom årligen i kvalitetsredovisningar.

Förvaltningen anser därför att det är olyckligt att det i ärendet föreslås att en arbetsgrupp tillsätts för att utarbeta en modell för kvalitativ uppföljning

Ekonomi

Liksom i föregående remissrunda anför förvaltningen att i de fall åtaganden som åvilar stadsdelen blir kostnadsdrivande kommer de att genomföras i den takt som stadsdelens ekonomiska resurser medger. Prioritering sker utifrån stadsdelens förutsättningar och får komma till uttryck i respektive års verksamhetsplan.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2008 att besvara remissen med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till förslaget om en strategisk plan för barn- och ungdomskultur. Det är bra att det finns tydliga strategier och ansvarsområden beskrivna under respektive mål. Förvaltningen anser också att det är positivt att planen bygger på en helhetssyn och omfattar både stadsdelsnämnderna och flera av stadens facknämnder. Det är en mycket ambitiös plan med tydliga mål och uppdrag, som för att kunna förverkligas kräver ett utvecklat samarbete mellan stadens olika nämnder.

Mycket av det arbete som idag bedrivs inom exempelvis förskole- och fritidverksamheten ligger helt i linje med den nu föreslagna planen. I dessa fall kan planen fungera som ett stöd och bli en bekräftelse på att verksamheten lever upp till stadens intentioner vad gäller barn- och ungdomskultur.

Förvaltningen ställer sig bakom kulturnämndens förslag om att tillsätta en arbetsgrupp för att introducera planen i stadens verksamheter.

Som framgår av remisshandlingarna ska berörda nämnder i sina verksamhetsplaner formulera åtaganden utifrån planens mål och strategier. Uppföljning ska redovisas i nämndernas verksamhetsberättelse i enlighet med stadens system för ledning och uppföljning (ILS).

Förvaltningen stödjer kulturnämndens förslag om att tillsätta en arbetsgrupp för att utveckla metoder för barnkonsekvensanalys och ta fram en modell för kvalitetsuppföljning.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 december 2008 att förvaltningens tjänsteutlåtande utgör svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Abebe Hailu m.fl. (s), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 december 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förslaget för ny barn- och ungdomskulturplan är väl genomtänkt och att planen utgör en bra grund för en samsyn på stadens barn och ungdomskulturverksamhet. Planen förtydligar de olika nämndernas ansvarsområden. I Stockholm är resurserna och ansvaret för barn och ungdomar uppdelat på flera olika nämnder. En strategisk plan kan stärka samarbetet, värdet och kvaliteten på Stockholms olika kulturinsatser för barn och unga och fungera som ett verktyg för utvärdering.

Ambitionen med planen är också att den ska fungera som inspiration och verktyg för aktörer utanför det kommunala uppdraget.

Kulturplanens första och femte mål:

Kultur för, med och av barn och unga är lika viktigt.

Staden ska stödja ungt kulturentreprenörskap.

Stadsdelsnämndens ansvar: *Stadsdelsnämnderna ansvarar för att det i den lokala fritidsverksamheten finns platser, lokaler, personal och verksamhet som ger barn och unga möjlighet att möta den professionella kulturen och utöva eget skapande.*

Stadsdelsnämndens ansvar: *Stadsdelsnämnderna svarar för att den lokala kultur- och fritidsverksamheten ger förutsättningar för ungas entreprenörskap.*

Kulturplanen slår fast att förutsättningarna för att alla barn och ungdomar ska kunna ta del av kultur är mycket olika i en storstad. Det är samtidigt en demokratisk rättighet att barn och unga på lika villkor får ta del av och utforska konstnärliga uttryck och kultur i alla dess former. Stockholm är mycket större än innerstaden och det är i ytterstadsdelarna som de flesta stockholmarna bor och verkar. I dag finns ett fåtal kulturinstitutioner för scenkonst i Stockholms ytterstadsdelar. Skärholmen som år 2005 fick en stadsteaterscen utgör härvid ett undantag. I stadsdelsområdena Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck finns det fria kulturlivet i form av Fria Teatern respektive TURteatern.

Att som i nämnda områden ha en professionell kulturverksamhet som arbetar med barn- och ungdomskultur innebär stora kulturvinster för de boende. Rinkeby-Kista är i sammanhanget ett ungt stadsdelsområde med en mångkulturell befolkning. En kulturarena har länge stått högt upp på önskelistan. Ett kulturhus för scenkonst anpassat för såväl internationella gästspel som lokala kulturgrupper. Förvaltningen anser att ett scenkonsthus i området skulle innebära stora fördelar, inte bara för de boende i Rinkeby-Kista utan för hela Stockholm.

Stadsdelsnämnden har ansvar för barn och ungas möjlighet att möta den professionella kulturen och utöva eget skapande. Förvaltningen vill i detta sammanhang betona vinsten av samarbete med kulturförvaltningen. Samarbeten mellan verksamheter är utvecklande för samtliga. I dag möter förvaltningens fritidsledare ungdomarna på ungdomsgården och kulturförvaltningens kulturpedagoger ungdomarna på kulturskolan. I Husby öppnade 2006 Träffpunkten Reactor för äldre ungdomar. Stockholms stads kulturskola och stadsdelsområdets bibliotek har samarbetat med förvaltningen kring den nya ungdomsverksamheten. Den nya kulturplanen innebär att förvaltningen ytterligare får utveckla den egna fritidsverksamheten när det gäller ungas eget skapande. Ett arbete som redan påbörjats och som nu får stöd i kulturplanen. Ett ökat samarbete med kulturskolans pedagoger under helger och lov skulle stärka kultur- och fritidsverksamheten ytterligare.

Kulturplanens andra och tredje mål:

Alla barn och ungdomar ska ha likvärdiga möjligheter att ta del av kultur.

Kultur och estetik ska vara en integrerad del i lärandet.

Stadsdelsnämndens ansvar: *Stadsdelsnämnderna ansvarar för att berörda verksamheter utser representanter till nätverket för förskola, barnkulturarrangörer och Nätverket Träffpunkt Stockholm.*

Stadsdelsnämndens ansvar: *Stadsdelsnämnderna ska svara för att barn i förskolan får ta del av professionella konst- och kulturupplevelser och får uttrycka sig i eget skapande.*

Kultursekreteraren i Rinkeby-Kista stadsdelförvaltning utformar tillsammans med en barnkulturgrupp det professionella kulturutbudet för alla förskolebarnen i stadsdelsområdet. Härvid samordnar och arrangerar kultursekreteraren kulturutbudet för barn och ungdomar under loven samt samverkar med kulturföreningar i området kring olika offentliga arrangemang för barn och ungdom så som karnevaler och festivaler.

I kulturförvaltningens kulturrapport 2008 över kulturverksamheten i staden och dess olika delar framgår det, att under år 2007 har Rinkeby-Kista, Bromma och Östermalms stadsdelsnämnder genomfört runt 200 professionella barnkulturprogram vardera. De står därför för en stor del av alla arrangemang inom staden för åldersgruppen 0-12 år. Bromma har liksom Rinkeby-Kista kvar sin kultursekreterartjänst.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 december 2008 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det till kommunstyrelsen som sitt svar på remissen.

Vice ordföranden Maria Hannäs (v), ledamoten Monika Lindh m.fl. (s) och ledamoten Birgitta Hansen (mp) lämnade förslaget utan eget ställningstagande.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till planens målformuleringar och förslag till strategier och ansvarsområden och föreslår att stadsdelsnämnden tillstyrker remissen. Förvaltningen förordar också en samordning och utvärdering centralt i staden och då företrädesvis av kulturnämnden.

Planen pekar också på områden som kan förbättras lokalt, exempelvis samordning av aktiviteter mellan fritidsverksamheter, förskolor, skolor, föreningsverksamhet och lokal kulturverksamhet. Förvaltningen ser fram emot att ta del av framtagna verktyg i detta arbete då det också får ses som ett utvecklingsområde i Skarpnäck. Detta inte minst mot bakgrund av behovet att skapa ett ännu mer levande kulturhus på Skarpnäcksfältet, men även utifrån hur detta skulle kunna samordnas och utvecklas i andra stadsdelar i stadsdelsområdet.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 11 december 2008 att godkänna förvaltningens remissvar till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Margareta Johansson m.fl. (v), Liliane Svensson m.fl. (s) och Rebwar Hassan m.fl. (mp), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att förslaget till ny kulturplan för Stockholms barn och unga är genomtänkt och genomarbetat.

Representanter från alla berörda nämnder har fått vara med och påverka innehållet

i denna kulturplan. Arbetsgruppen har samlat in synpunkter även från målgruppen, de små och unga själva. Alla berörda har därmed fått vara delaktiga i utarbetandet av denna kulturplan. Planen omfattar kultur *för* barn och unga, kultur *med* barn och unga samt kultur *av* barn och unga, vilket borde täcka alla behov. För funktionshindrade barn och ungdomar finns utarbetade strategier, som är viktiga för alla nämnder att följa.

I kulturplanen framgår under ansvarsområden att det är minst åtta olika nämnder, som ska samarbeta kring barns och ungas kulturtillgänglighet. Det är då bra att Kultur nämnden har ett stadsövergripande ansvar för samordningen.

Stadsdelsnämnderna ska ansvara för att det i den lokala fritidsverksamheten finns platser, lokaler, personal och verksamhet, som ger barn och unga möjlighet att möta den professionella kulturen och att utöva eget skapande.

Skärholmens stadsdelsförvaltning har personal, som arbetar med kulturfrågor, och som träffar kulturombuden i stadsdelsförvaltningen kontinuerligt. Under 2009 kommer samarbetet med fritiden att utvecklas, för att ungdomarna ska kunna ta del av ett större och mer omfattande kulturutbud. Ungdomens Hus, 2:a Hemmet, är en utmärkt arena för ungdomars olika kulturupplevelser redan idag och som med fördel kan vidareutvecklas.

I Skärholmens stadsdelsförvaltning finns olika typer av kultur. Vi samarbetar ofta med Stadsteatern i Skärholmen och med olika kulturella föreningar. Kulturskolan fyller också en viktig funktion, men har tyvärr blivit för dyr för många familjer.

Enligt förslaget ska ett nätverk för kultur i förskolan och skolan utvecklas och omfatta representanter för förskola, skola och kulturlivet. Förskolans och skolans ledare ska vara aktiva i detta arbete. Nätverken ska initiera och organisera fortbildning, metodutveckling och samverka med forskning, enligt nätverkens behov. Fortbildningen ska omfatta personalen inom skola, förskola, fritid, kulturpedagoger och kulturaktörer. Det är mycket bra att denna samordning kommer till stånd.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2008 att som svar på remissen hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Ornina Younan (s) för s, mp och v, *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Nämndens verksamhet för barn och unga har under flera år fokuserat på kultur och nämnden anser att kulturupplevelser och eget skapande utgör en central del i barns lärande. Nämndens förskolor har sedan flera år ett nätverk med kulturombud som regelbundet träffas för att gemensamt utveckla arbetssätt inom kulturområdet. Detta har resulterat i att förskolan arbetar aktivt med skapande verksamheter för barn och att kulturupplevelser och kreativt skapande har viktiga roller även vid utveckling av andra områden som språk och förståelse för demokrati och samhälle.

Nämnden vill också framhålla att ett prestigelöst förhållningssätt och samverkan mellan stadens olika nämnder, främst stadsdelsnämnderna, kulturnämnden och utbildningsnämnden behövs för att skapa ett brett utbud som är tillgängligt för alla. Kulturförvaltningen, i egenskap av expert på området, bör också ges rollen och förutsättningarna, att aktivt stödja övriga förvaltningar i arbetet.

Nämnden ställer sig i hög grad positiv till förslaget och vill framhålla behovet av långsiktighet i arbetet med kulturfrågor. Planen kommer att utgöra ett övergripande styrdokument för staden. Varje berörd nämnd ska därmed i sina åtaganden väga in planens mål och strategier för att uppnå dess intentioner. För att möjliggöra detta anser nämnden att kulturförvaltningen aktivt ska stödja nämnderna i detta arbete. Nämnden anser slutligen att planen, under förutsättning att erforderliga uppföljningsmetoder utvecklas, kan ge en långsiktighet och stadga i stadens arbete med kultur för barn och unga.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 27 november 2008 att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut, att understryka att det redan idag finns riktlinjer för feriearbete, och att därutöver anföra:

Det är alltid olika resursfördelningssystem m.m. som anger hur mycket medel, som stadsdelsnämnderna kan förfoga över i olika frågor, t ex kulturfrågor. När det gäller feriearbete, som finns som exempel i detta förslag på sid. 9, vill vi understryka att det idag finns riktlinjer som styr stadsdelsnämndernas tillhandahållanden av feriearbeten för ungdomar. Även dessa måste omarbetas om de i remissen föreslagna möjligheterna ska genomföras.

Reservation anfördes av vice ordförande Jan Forsell m.fl. (s) samt ledamöterna Birger Jeansson (mp) och Heinz Spira (v) till förmån för förvaltningens förslag till beslut, *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Jan Forsell m.fl. (s) samt ledamöterna Birger Jeansson (mp) och Heinz Spira (v), *bilaga 1*.

Ersätтарыtrande gjordes av Pia Toremar (c), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är bra att kulturbegreppet har utvidgats och inte enbart omfattar det professionella utbudet. Det innefattar även det kulturliv som barn och ungdomar lever i. Det kan handla om allt från eget skapande, fritidsaktiviteter, digitala aktiviteter till TV-program med mera. Det är viktigt att vuxna sätter sig in i det kulturliv som barn och ungdomar lever i. Ett sätt för vuxna att möta barn och ungdom mer på den egna arenan är genom ”En snabb slant” där det finns ytterligare utvecklingsmöjligheter.

I ett av målen i kulturplanen anges att alla barn i staden ska ha likvärdig tillgång till kulturupplevelser och eget skapande. Förvaltningen delar den uppfattningen, men vill påpeka att verkligheten ser olika ut i olika stadsdelsnämnderna vad gäller t.ex. personalresurser.

Det finns ett nybildat nätverk på förskolorna med kulturombud. Det är viktigt att nätverket får del av de resurser som finns, såväl när det gäller lokaler som kulturpedagogen på Kulturförvaltningen. Stadsdelsförvaltningen ser fram emot att finna former för att kunna använda kulturskolans nya lokal i Hammarby sjöstad.

Det är viktigt att det i de olika övergripande nätverken finns representanter för såväl yngre som äldre barn.

Ett annat mål som tas upp i kulturplanen, och som också betonas i förslaget till förskoleplan för Stockholms stad, är att kultur och estetik ska vara en integrerad del av lärandet för att stödja barnens lärande och utveckling. Det är viktigt att förskolorna själva kan finna kulturevenemang och eget skapande som ligger i linje med pågående verksamhet. Kulturen får inte bli en lösryckt del där t.ex. förskolor pliktskyldigt besöker kulturevenemang för att kunna efterleva de krav som ställs utifrån ILS-systemets indikatorer.

Förvaltningen arbetar med att implementera riktlinjer om modersmålsstödande och interkulturellt arbete i förskolan. I denna process kan det vara värdefullt med stöd och tips från stadens kulturpedagog, utifrån stadsdelsområdets behov. Ett aktivare samarbete med biblioteken planeras också framöver för att kunna hålla sig ajour med det material som finns från andra kulturer och på andra språk.

Kulturförvaltningen anknuter i sitt tjänsteutlåtande till Barnombudsmannens åsikt att beslut som berör barn och unga ska föregås av barnkonsekvensanalyser, för att leva upp till FN:s barnkonvention. För stadsdelsområdet är detta intressant vid nybyggnation, exempelvis i Södra Hammarbyhamnen. Förskolebarnens behov av förskoleverksamhet med mera måste således inkluderas i stadsplaneringen.

Det är viktigt att berörda nämnder själva, inom stadens ledningssystem (ILS) skapar åtaganden, aktiviteter och indikatorer som kopplas till planens mål och strategier. Inför utarbetande av ny, eller reviderad plan, för tiden efter 2012 bör en utvärdering av planen genomföras under 2011.

Ävsjö stadsdelsnämnd

Älsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 december 2008 att överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Majvi Andersson m fl (s), ledamot Maj-Len Eklund (v) och ledamot Kenneth Rönnquist (mp), *bilaga 1*.

Älsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen menar att den föreslagna planen *Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga* är ett verktyg som kan användas inom alla verksamheter som arbetar med barn och unga i Stockholms stad. Det är ett tydligt och bra instrument som kommer att bli mycket användbart vid planeringen av arbetet med kulturen inom alla verksamheter för barn och unga.

Förutom en grundläggande målbeskrivning om vad barn- och ungdomskultur är ger planen förslag på strategier och ansvarsfördelning mellan de olika förvaltningarna i staden. Ansvarsfördelningen mellan de olika nämnderna är tydlig och bidrar till att alla parter blir delaktiga i arbetet med barn- och ungdomskulturen.

Förvaltningen är mycket positiv till att barn och unga fått lämna sina synpunkter vid framtagandet av planen. I FN:s barnkonvention om barns rättigheter liksom i intentionerna i förskolans läroplan om barns delaktighet betonas barns och ungas rätt att framföra sina åsikter.

Förvaltningen ställer sig därmed positiv till kulturnämndens förslag till strategisk plan för barn- och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012 *Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga* och föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2008 att godkänna förslaget till strategisk plan för barn- och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012 med beaktande av förvaltningens synpunkter, och överlämna tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Rolf Lindell m fl (s), ledamöterna Marion Sundqvist (mp) och Berit Bornecrantz Dias (v), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar kulturförvaltningens uppfattning att det ”kräver en god struktur och samverkan mellan förvaltningar och verksamheter i kommunen för att i en storstad som Stockholm kunna förbättra tillgången till kultur för barn och unga”. Det finns många aktörer och kulturutbudet måste kunna göras tillgängligt för alla barn och unga samtidigt som de unga själva gör sina röster hörda och kan påverka sitt kulturliv.

Det är därför i ordets mening en strategisk plan kulturförvaltningen lägger fram. Kulturplanen innehåller mål, strategier som relaterar till stadens framtidsdokument Vision 2030. Ansvarbeskrivningen involverar olika aktörer i barns och ungdomars kultur såväl inom som utanför det kommunala uppdraget.

Förvaltningen redovisar därför synpunkter mot bakgrund av att planen föreslås vara ett övergripande styrdokument för staden. Olika och viktiga perspektiv har arbetats in i planen och det framkommer att planen ska fungera som inspiration och verktyg för många aktörer.

I planen föreslås mål och strategier som är formulerade utifrån framgångsfaktorer som kommit fram genom referensgrupper och i enkätsvar av stadens barn, ungdomar och vuxna i förskolan, skolan och kultur- och i fritidsverksamheter samt i aktuella forskningsrapporter. Ambitionen med planen är att vara rätt i tiden och knyter an till barn- och ungdomars syn på kultur. Förvaltningen instämmer i att kultur för, med och av barn och unga ska vara lika viktigt och därför ska barn och ungdom ha inflytande över och delaktighet i sitt eget kulturliv.

Den föreslagna kulturplanen förväntas leda till att stadens barn och unga har god tillgång till den professionella kulturen, möjlighet att skapa med stöd av kulturpedagoger och på sina egna villkor utifrån sin syn på kultur. Olika nätverk ska utvecklas och etableras i samverkan mellan kommunala verksamheter, civilsamhället och kommersiella aktörer, med uppgift att utveckla idéer kring kultur- och fritidsverksamhet för barn och unga.

Barn i stadens förskolor ska få uppleva och skapa konst och kultur i möte med professionella kulturutövare som en integrerad och kontinuerlig del i vardagen. Kultur och estetik ska vara en integrerad del i förskolans uppdrag och användas för att stödja barnens lärande och utveckling. Förvaltningen vill understryka såsom kulturförvaltningen gör, att det är i barnens och ungdomarnas vardag som delaktighet och inflytande kan utvecklas. På det sättet skapas förutsättningar för att förflytta perspektivet från konsument- till upplevelse- och deltagarkultur. Detta är nog så viktigt även när ungas ambitioner vad gäller entreprenörskap inom kultur och media ska uppmuntras.

Vikten av att aktörerna inom kulturområdet skapar strukturella förutsättningar och utvecklar samverkansformer uttrycks således tydligt i den föreslagna planen. Delak-

tighet och inflytande är ledord och kulturell kompetens lyfts fram som en strategi för att utveckla ett mångsidigt och upplevelserikt kulturliv för barn och unga i staden.

I förslaget slås följaktligen fast att barn och ungdomskulturen inte enbart är en fråga för det traditionella kulturområdet. Kulturplanen riktar sig till nämnder och bolag i staden som arbetar med barn och ungdom. Ansvarsbeskrivningen omfattar alla som är involverade såväl i ungas aktiviteter som i deras fysiska miljö. Ansvaret för att realisera planens intentioner om en bred tillgång av kulturupplevelser och medverkan av olika aktörer och arrangörer, tillkommer stadsdelsnämnder, kulturnämnden, Stockholms stadsteater AB, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden samt allmänna skolbyggnads- och bostadsbolag.

Kulturförvaltningens förslag berör således många olika verksamhetsområden. Utbildning/skola, barnomsorg, fritidsverksamhet är några av många som nämns i planen. Samverkan behövs mellan skola, förskola och kulturförvaltning för att en god och bred kulturverksamhet ska kunna erbjudas stadens barn och ungdom.

Östermalms stadsdelsnämnd ansvarar idag för lokal kulturverksamhet samt för bidragsgivning till föreningar med utpräglat lokal verksamhet. I Stadens budget 2009 anges att tillgängligheten till det lokala kulturutbudet ska öka samt att barn och ungdomar ska ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur. För Östermalms verksamhet för förskolebarn fördelas en peng per barn för kulturaktiviteter.

I förskolans uppdrag (Förskolans läroplan, Lpfö 98) ingår att såväl utveckla barns förmågor och barns eget kulturskapande som att överföra ett kulturarv. Idag ges barnen i Östermalms förskoleverksamhet möjlighet att lära känna sin närmiljö och de funktioner som har betydelse för det dagliga livet samt att få bekanta sig med det lokala kulturlivet. En viktig del exempelvis i förskolans arbete är barnens egen kultur dvs. barns egen värld av lek och fantasier.

Mot denna bakgrund anser förvaltningen att flera viktiga perspektiv presenteras i den föreslagna planen. Mål och strategier ligger väl i linje med uppdraget som stadsdelens verksamheter för barn och ungdoms idag har. Förvaltningens bedömning är att verksamheternas egna mål och strategier kan knytta an och integreras med dem som beskrivs i planen.

Med planen som utgångspunkt kan en bred samverkan mellan aktörer inom kulturområdet utvecklas. Möjlighet ges att omsätta den föreslagna planen till en gemensam struktur för verksamhetsutveckling. Det är därför angeläget att formulera indikatorer, åtaganden och aktiviteter som kopplas till planens perspektiv, mål och strategier. Det är inte minst viktigt för att kunna genomföra en kvalitativ uppföljning som kan bidra till planens måluppfyllelse.

I detta utvecklingsarbete är det därför angeläget att ta fasta på styrkan som finns i det vidgade kulturbegreppet som definieras i kulturplanen. Planens utgångspunkt kultur för, med och av barn och unga, kan göras gemensam. Koordineringen bör kunna underlättas av att flera inslag känns igen från formuleringarna om inriktning, åtaganden riktade stadsdelens verksamheter samt från begreppen i förskolans läroplan.

Förvaltningen är särskilt positiv till de möjligheter som öppnas för personalens

fortbildning och kompetensutveckling. Kulturpedagogik kan bli resultatet av utbyte med professionella kulturutövare och med forskning samt av deltagande i stadens kulturella mångfald.

Avslutningsvis och i linje med kulturförvaltningens förslag vill förvaltningen poängtera vikten av att genomföra ett implementeringsarbete så att berörda nämnder, bolag, förvaltningar och verksamheter uppmärksammas på planen och arbetar in dess mål och strategier i sin verksamhet.

Förvaltningen har i planen sökt svar på hur den föreslagna planen kan samordnas med verksamheternas befintliga uppdrag inom området samt integreras i pågående utvecklingsarbete. Förvaltningen finner att kulturförvaltningens förslag ger samordningsmöjlighet av såväl uppdrag som mål och strategier under förutsättning att ett uthålligt utvecklings- och förbättringsarbete drivs präglad av en öppen attityd till samverkan och partnerskap.

AB Familjebostäder

AB Familjebostäder har inkommit med svar på remissen som har anmälts i bolagets styrelse.

AB Familjebostäders tjänsteutlåtande daterat den 27 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturplanen lägger två uppdrag på bostadsbolagen:

Att ansvara för att ta hänsyn till barns behov och rättigheter vid beslut, planering och resursfördelning i frågor som har att göra med deras miljöer såväl inne som ute.

Att ansvara för att utarbeta former för barns och ungas inflytande över planering och beslut som har att göra med deras miljöer.

Det är en självklarhet för Familjebostäder att beakta barns behov av fri lek och spel i trygg miljö och till behovet av en kreativ och lustfylld miljö för barn och unga. Familjebostäders lekytor har fokus på de lägre åldrarna. Den kunskap bolaget har om barns lek ger att behovet av lekredskap är som störst vid fem års ålder. Efter nio års ålder är det svårt att hålla kvar barn vid anvisade lekytor.

Familjebostäder gör kontinuerliga förbättringar av lekytorna. Säkerhetsfrågorna är viktiga för bolaget och sedan fem år görs årliga säkerhetsbesiktningar och månadsvis tillsyn. Familjebostäders bedömning är att en professionell hantering av säkerhetsfrågorna alltid måste komma först och detta kan om möjligt försvåra en delaktighetsprocess.

Vid nyproduktion planeras miljöerna utifrån lägenhetsstorlek och den därmed förväntade sammansättningen av hyresgäster. I de nyproduktionsenkäter som genomförs finns möjlighet att framföra åsikter om lägenheten ur barns perspektiv. Enkäten skulle kunna utvecklas för att ge mer konkreta synpunkter ur ett barn- och ungdomsperspektiv.

I de större exploateringsområdena åläggs bolaget ofta att inom markanvisade fastigheter inrymma förskolor. Dessa skapas i nära samarbete med stadsdelsförvaltningarna och ger en kontinuerlig uppdatering av barns behov och önskemål vilket Familjebostäder kan dra nytta av i andra projekt.

Den bästa platsen för lek kan vara ett område helt befriat från anvisade lekredskap. Sedan många år har bolaget satsat på att skapa vackra och levande boendemiljöer och en del av budgeten i nyproduktioner går till konstnärlig gestaltning. Konsten har en spridning över staden och utformas i samklang med omgivningen. Konst av olika konstnärer har placerats bland annat i Högdalen, Svedmyra, Blackeberg, Åsta och Hammarbys sjöstad. Förhoppningen är att Familjebostäder med tiden ska skapa en innehållsrik och spännande kollektion av offentlig konst som representerar ett urval av samtida konstnärer i olika åldrar och uttryckssätt. Att på det här sättet göra konsten tillgänglig för alla, inte bara de som aktivt väljer att ta del av den, ligger i linje med de ambitioner som förs fram i planen. Barn och unga kan leka och låta sig inspireras av sin omgivning.

Familjebostäder får också ansvar att utarbeta former för barns och ungas inflytande över planering och beslut som har att göra med deras miljöer. Den delaktighet som idag finns i våra projekt kanaliseras i huvudsak genom hyresgästföreningen. Inför en ombyggnation har vi en dialog där synpunkter från alla perspektiv kan komma och där bolaget förutsätter att hyresgästföreningen har med sig ett barnperspektiv. För att nå målen om ungas delaktighet i besluten om den fysiska miljön är det möjligt att denna dialog behöver utvecklas.

Vid nyproduktion ser processen annorlunda ut och här bör betonas att möjligheterna begränsas av den markanvisning bolaget får. Det är därför klokt att i planen också lägga ett ansvar på stadsbyggnadskontoret att ta hänsyn till barns behov och rättigheter vid beslut, planering och resursfördelning samt att öka deras direkta inflytande. Familjebostäder menar dock att uppdraget också borde ligga på exploateringskontoret om barnperspektivet ska få ordentligt genomslag. Det vore önskvärt att mera kraftfullt planera in grönområden och områden lämpade för barns lek och skapande redan i exploateringsstadiet.

Sisab

Sisab har den 4 november 2008 lämnat besked att bolaget inte har några synpunkter i sammanhanget.

Stockholms Stadsteater AB

Stockholms Stadsteater AB har den 21 november 2008 inkommit med remissvar i ärendet.

Stadsteaterns tjänsteutlåtande daterat den 21 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms Stadsteater är mycket positiv till att kultur för, med och av barn och unga genom kulturplanen sätts i fokus. Stadsteatern anser att det är mycket viktigt att barn och ungdomar får tillgång till kulturaktiviteter. Satsningar på professionell barnkultur är en investering för framtiden. Kultur är en viktig del i barns och ungas identitetsbygge. Teater, liksom andra konstformer, hjälper till att utveckla den kreativa förmågan, att utveckla känslor, inlevelse-förmåga, spontanitet och fantasi. Flera studier visar också på kulturens hälsofrämjande effekter.

Stockholms Stadsteatern kommenterar de delar i *Kultur i ögonhöjd – för, med och av barn och unga* där vi anser att Stadsteatern har något att bidra med. I övriga delar avstår Stadsteatern från att avge några synpunkter.

Övergripande mål

Alla barn och unga i Stockholm ska ha likvärdig tillgång till professionella kulturupplevelser och likvärdiga möjligheter till eget skapande.

Mål – strategier – ansvar

Kultur för, med och av barn och unga är lika viktigt

Alla barn och ungdomar ska ha likvärdiga möjligheter att ta del av kultur

Kultur och estetik ska vara en integrerad del i lärandet

Barn och ungdom ska ha inflytande över och delaktighet i sitt eget kulturliv

Stadsteaterns strategier och ansvar för ovanstående mål

- Stadsteatern erbjuder via sin föreställningsverksamhet ett stort utbud av professionella teaterupplevelser. 8-10 produktioner speciellt riktade till barn och ungdom tas fram varje år. Ett flertal produktioner för olika åldersgrupper finns alltid på repertoaren och även av s.k. vuxen produktioner ges föreställningar på dagtid för ungdomar i högstadiet och/eller gymnasiet.
- Genom samarbetsprojekt med skolor och ungdomsorganisationer – f.n. med Lillholmsskolan genom projektet *Skapande skola* – erbjuds barn och ungdom en möjlighet till eget skapande.
- Stadsteaterns samarbete med *Scengymnasiet* i Skärholmen är ytterligare ett exempel på möjligheter till eget skapande som Stadsteatern är med att utveckla. Genom det samarbetet utvecklas ungdomar i entreprenörskap och eget ansvarstagande för teater- och andra kulturprojekt.
- Möjligheten att praktisera på Stadsteatern för elever vid *Scengymnasiet* är även det ett exempel på ungdomars möjlighet till eget skapande.
- Genom projektet *Mångfald och inflytande* arbetar teatern med att väcka

intresse för något av teaterns 40 olika yrken hos högstadiel elever i skolor med låg övergång till gymnasiet.

- *Ta rummet i besittning, du når ut!* är namnet på ett språkprojekt som redan pågått i fyra år. Lärare och elever använder teater som en metod för att söka och redovisa kunskaper och erfarenheter.
- Via såväl *Scengymnasiet* som *Ta rummet i besittning, du når ut!* Ges möjlighet för ungdomar att skapa sina egna scenkonstverk och uppföra dem på Stadsteaterns scen.
- Genom främst *Stockholms Stadsteater Skärholmen* och *Parkteatern* har Stadsteatern inlett samarbeten med fria grupper, ungdomsorganisationer, invandrarsorganisationer och andra civila aktörer utanför centrala Stockholm för att tillsammans med dem finna nya former för att nå framför allt ungdomar.

AB Stockholmshem

AB Stockholmshem inkom med svar på remissen den 25 november 2008. Det var inte behandlat i bolagets styrelse.

AB Stockholmshems tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2008 har i huvudsak följande lydelse.

I FN:s konvention om barnets rättigheter betonas barns och ungas rätt att framföra sina åsikter. Mot denna bakgrund föreslås följande övergripande mål för staden: ”Alla barn och unga ska ha likvärdig tillgång till professionella kulturupplevelser och likvärdiga möjligheter till eget skapande.” Stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden liksom de allmänna bostads- och skolbyggnadsbolagen ansvarar var för sig att ta hänsyn till barns behov och rättigheter vid beslut, planering och resursfördelning i frågor som har att göra med miljöer såväl ute som inne.

Stockholmshems synpunkter

Som fastighetsägare har bolaget det inte som någon primär uppgift att påverka barn och ungdomars tillgång till olika kulturupplevelser, men Stockholmshem kan dock bidra till viss del. Nedan följer några exempel på några sådana projekt.

Stöd till Konsthall. Konsthall C i Hökarängen i en av Stockholmshems fastigheter sponsras av bolaget. En av konsthallens grundpelare är att samverka med lokala krafter i området och verksamheten vänder sig speciellt till eleverna i kringliggande skolor.

Stöd till ungdomsverksamhet. I Skarpnäck genomför Stockholmshem en omfattande renovering samt möblering av en lokal för ungdomsverksamhet som upplåts hyresfritt. Lokalen kan användas för olika aktiviteter som ungdomarna själv bestämmer,

exempelvis olika kulturaktiviteter.

Utemiljöprojekt. Vid större förändringar av utemiljön i bolagets befintliga bestånd genomförs alltid samråd med de boende. I dessa samråd tar vi särskild hänsyn till barnens behov av lektytor och andra intresseväckande inslag, exempelvis konst.

Konstnärlig utsmyckning. Vid nyproduktionsobjekt avsätts medel för konstnärlig utsmyckning, inomhus och utomhus. Ibland som lekskulpturer som nedanstående i Skarpnäck utförd av Eva Krskova Halaska.

Kvarterslokaler och fritidsmedel. I varje bostadsområde finns en kvarterslokal som står till hyresgästernas förfogande. Enligt avtal med hyresgästföreningen bidrar Stockholmshem med 68 kronor per år och lägenhet till den lokala hyresgästorganisationen, där de boende bestämmer hur pengarna ska användas, exempelvis för kulturaktiviteter för barn och unga.

Stockholmshem kommer också framgent att vara fortsatt lyhört för kulturprojekt som vänder sig till våra hyresgästers barn och ungdomar och som ryms inom ramarna för som är rimligt för en fastighetsägare att bidra med.

RESERVATIONER M.M.

Kulturnämnden

Särskilt uttalande gjordes av ordförande Madeleine Sjöstedt (fp), ledamöterna Cecilia Brinck (m), Elisabeth Fleetwood (m), Inga-Märta Fröman (kd), Rasmus Jonlund (fp) och Lorentz Lyttkens (m) enligt följande

2002 antogs barn- och ungdomskulturplanen *Stockholm – Kulturstad för unga* med målet att knyta samman hela det fält av barn- och ungdomskultur som gjordes i staden i en strategisk plan. I november 2005 utarbetades en ny plan för barn- och ungdomskultur med avstamp i den tidigare. Förslaget presenterades våren 2006 men saknade flera viktiga perspektiv på barn och ungdomars kulturliv. Dessutom följde den inte stadens checklista för stadsövergripande styrdokument och behövde därför arbetas om.

Vi har nu fått en omarbetad barn- och ungdomskulturplan, som är väl genomarbetad och välskriven. Förslaget till plan är inte skrivet efter den byråkratiska indelningen i staden, utan efter målen med stadens kulturverksamheter. Förvaltningen har i förslaget arbetat in flera olika och viktiga perspektiv, exempelvis kopplingen till det kulturliv som barnen och ungdomarna verkligen lever i, den icke offentligt finansierade kulturen och tillgängligheten till kultur för barn och ungdomar med funktionshinder.

Vidare återfinns en grundläggande målbeskrivning med en definition av barn- och ungdomskultur, samt förslag på strategier och ansvarsfördelning mellan olika förvaltningar inom staden. Ansvarsfördelningen gör tydligt att barn- och ungdomskulturen inte är en fråga enbart för kulturnämnden, utan spänner över många nämnder inom Stockholms stad. Det är viktigt att alla berörda förvaltningar i staden känner ett ansvar för att förverkliga intentionerna i barn- och ungdomskulturplanen.”

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Roger Mogert (s), ledamöterna Ann Mari Engel (v), Hasan Hitay (s) och Kerstin Wickman (mp) samt tjänstgörande ersättaren Inga Granberg (s) enligt följande

Vi ser med oro på av den borgerliga majoriteten orsakade besparingar som skett och sker på kulturverksamheterna för barn och unga i Stockholm. Dessa nedskärningar går i helt motsatt riktning mot barn- och ungdomsplanen och vi ställer oss frågande till hur planens goda intentioner ska kunna bli verklighet utan några resurser. Planens åtaganden blir helt enkelt omöjliga att genomföra med den borgerliga majoritetens budget.

Fastighetsnämnden

Reservation anfördes av Martin Michel (mp) enligt följande

Fastighetsnämnden beslutar

att som svar på remissen avslå kontorets förslag till beslut samt

att öka de ekonomiska resurserna för lokaler lämpade för barn- och ungdoms verksamhet

att vara mer serviceinriktad och behjälplig till andra nämnder för att tillgodose bra lokaler för barn- och ungdomsaktiviteter.

samt att därutöver anföra följande

Samtidigt som segregationen i staden ökar och allt fler barn och ungdomar växer upp i staden så minskar barnens och ungdomarnas möjligheter till bra och billiga (helst gratis) aktiviteter och verksamheter. Detta är en skadlig politik som absolut inte leder till visionen om en barnvänlig trygg och människovänlig stad.

Genom att fastighetsnämnden oavsett majoritet har sålt sommargårdarna så har nämndens viktigaste resurs för barn- och ungdomar förlorats. Man hänvisar till att kollektiv verksamhet inte tillhör förvaltningens kärnverksamhet. Ett tydligt exempel på en kortsiktig och ansvarslös politik där man bara ser till sin egen förvaltnings ansvarsområde. Politikerna ska ha helhetssyn och värna allmänhetens intressen. Det innebär att man måste vara medveten om vilka konsekvenser varje nämndbeslut innebär för hela stadens ansvar gentemot skattebetalarna. Så sker tyvärr alltför sällan idag. Intressena blir allt mer sektoriska och specialiserade vilket skadar stadens övergripande mål.

Kontoret ställer sig positivt till ambitionen i remissförslaget men försöker tyvärr smita ifrån sin del av ansvaret genom att i sitt svar dels stödja sig mot stadsledningskontorets negativa svar om avvikelser från stadsövergripande styrdokument samt att ambitionsnivån inte står i proportion mot de ekonomiska resurser som staden avsätter samt att begränsa sitt ansvarsområde till enbart att tillhandahålla och anpassa lokaler. Inga kreativa idéer presenteras, ej heller några positiva förslag till remissförslaget vilket vi beklagar.

Staden bör på olika sätt även stödja stiftelsen Barnens Dag som kämpar med ekonomiska problem för sina kollogårdar.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Martin Michel (mp), ledamoten Bengt Sandberg m.fl. (s) och ledamoten Åke Mezán (v) enligt följande

Det är självklart positivt att en plan tas fram för arbetet med barn och ungdomskultur. Men vi ser med oro på av den borgerliga majoriteten orsakade besparingar som skett och sker på kulturverksamheterna för barn och unga i Stockholm. Dessa nedskärningar går i helt motsatt riktning mot barn- och ungdomsplanen och vi ställer oss frågande till hur planens goda intentioner ska kunna bli verklighet utan några resurser.

När den moderatledda majoriteten skär ner på förskolorna skär man också ner på deras kulturaktiviteter. I och med att kultursekreterarna har avskaffats så finns inte tillräcklig kraft lokalt för att informera om utbudet och vikten av kultur i bland annat förskolorna. Alla förskolebarn ska garanteras kulturupplevelser.

Planens åtaganden blir dessvärre helt enkelt omöjliga att genomföra med den borgerliga majoritetens budget och politik.

Man kan som fastighetsägare inte blunda för det faktum att verksamheten som finns i fastigheten måste gå hand i hand med den fastighet som huserar verksamheten. Det är därför bra att det finns skrivningar om kontorets ansvar för att utarbeta former för barns och ungas inflytande över planering och beslut.

Ersätтарыttrande gjordes av Yildiz Kafkas (mp) i enlighet med Martin Michels reservation ovan.

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av Else Lundin (mp) enligt följande

godkänna förvaltningens förslag till beslut men att därutöver besluta att komplettera förvaltningens förslag till beslut med att idrottsnämnden ska ingå vid samtliga tillfällen i uppräknigen av nämnder som sker i kommunstyrelsens remiss under rubriken ”Ansvarsområden”.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Jari Visshed m.fl. (s) och Mehdi Oguzsoy (v) enligt följande

Vi ser med oro på den moderatledda majoritetens besparingar på kultur- och fritidsverksamheten för barn och unga. Dessa nedskärningar går stick i stäv med barn- och ungdomsplanen och vi ställer oss frågande till hur planens goda intentioner ska kunna bli verklighet utan ytterligare resurser. Planens åtaganden är omöjliga att genomföra med majoritetens knappa budget.

I övrigt instämmer vi i förvaltningens syn på behovet av ett stärkt föreningsliv i Stockholm. Sammantaget utgör föreningslivet en samlande kraft för ungdomars fritid som politiker har vi ett ansvar att på olika sätt stötta dessa positiva initiativ.

Trafik- och renhållningsnämnden

Reservation anfördes av ledamöterna Mats Lindqvist (mp) och Kajsa Stenfelt (v) enligt följande

Vi delar förvaltningens uppfattning att detta är ett tydligt och bra instrument, liksom att barns och ungdomars inflytande över och delaktighet i sitt kulturliv är viktigt.

Vi ser dock med stor oro på den moderatledda majoritetens besparingar på kulturverksamheterna för barn och unga i Stockholm. Dessa nedskärningar går i helt motsatt riktning mot barn- och ungdomsplanen och vi ställer oss frågande till hur planens goda intentioner ska kunna bli verklighet utan några resurser. Planens åtaganden blir helt enkelt omöjliga att genomföra med den moderatledda majoritetens budget. Vi har även noterat att satsningar i första hand sker i innerstaden, vilket vi inte kan acceptera!

Ersätтарыtrande gjordes av Hampus Rubaszkin (mp) och Sebastian Wiklund (v) som instämmer i särskilt uttalande från (mp) och (v).

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Roger Mogert m fl (s), Per Olsson (mp) och Inger Stark (v) mot nämndens beslut till förmån för förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande gjordes av Mogert m fl (s), Per Olsson (mp) och Inger Stark (v) enligt följande

En kulturplan är ett nödvändigt verktyg och principerna i dokumentet är väldigt bra. Kulturplanen tar avstamp i ungdomarnas egna engagemang och de barn- och ungdomskulturer som idag är rådande. Det som framförallt saknas i planen är en tydligare skrivning om var barn och ungdomar själva kommer in i arbetet med att förverkliga kulturplanen. Som en konsekvens av den moderatledda majoritetens besparingar har dock kulturköpen hos stadens skolor minskat kraftigt sedan 2006. Nedskärningarna på barn- och ungdomskultur går i motsatt riktning mot den föreslagna barn- och ungdomsplanen. Vi ställer oss därför frågande till hur planens goda intentioner ska kunna bli verklighet utan några resurser.

Kulturutövande och produktion och konsumtion av kultur är en likaså en stor och viktig del av ungas fritid och kan likställas med det icke-formella och livslånga lärandet. Unga görs ofta till objekt för vuxnas fostran och inte till subjekt som behöver stöd till sin egen utveckling. Politiken för ungas kultur och fritid ska inte enbart ses som ett komplement till socialpolitiken. Ungas kultur måste också upphöra att ses som alternativ i kontrast till vuxnas etablerade kultur.

Både kulturen och fritiden skapas till stor del i ungas egna organisationer. Häri ligger också den kortaste vägen ut ur utanförskap och till bättre hälsa och ökad makt i samhället. Ungas egna organisationer har mest potential att nå ut till dem som definieras som unga med begränsade möjligheter. Ungas organisering behöver få fortsatt stöd. Om detta nämns ingenting i planen.

Planen framhåller vikten av en samordnande funktion för förskolan, skolan och fritiden, samtidigt som man konstaterar att det bara är några enstaka stadsdelsförvaltningar som har kvar någon form av beställarfunktion för barnkulturprogram. Detta är resultatet av majoritetens nedskärningar av kulturekreterare. Vi vill betona att även exploateringskontoret har ansvar för att utarbeta former för barns och ungas inflytande, eftersom barnperspektivet behöver komma in redan i det grundläggande stadiet i samhällsplaneringen.

Mycket av planens viktigaste principer riskerar tyvärr att falla platt när det gäller principer som fokus på förorten och ungdomars egna engagemang, eftersom de krockar med den nuvarande borgerliga majoritetens politik. Exempelen är många, klotterpoliticyn, inga nya pengar till stadsdelsnämndernas kultur- och föreningsverksamhet, nedskärningar på kulturskolan, kulturskolans nya uppdrag som motverkar att nya barn nås i skolan samt budgeten som inte ens nämner fritidsgårdar, ungdomens hus, kulturekreterare etc.

I planen framgår att barns och ungas tillgång till kultur ser olika ut i olika delar av staden. Centraliseringen av skolan kommer tyvärr inte att förbättra situationen, som förhoppningarna verkar vara i kulturplanen. Tvärtom bidrar den till att minska möjligheterna till satsningar på förmedling av kultur i förorterna, där avståndet till stadens kulturinstitutioner är så långt.

Den borgliga majoritetens politik koncentrerar i praktiken all barn- och ungdomskultur till innerstaden, medan elever i förorten får begränsade förutsättningar att både delta och konsumera kultur.

Bromma stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Karin Hanqvist m.fl. (s), Sirkka-Liisa Hedström (v) och Eie Herlitz (mp) enligt följande

Vi ser med oro på av den borgerliga majoriteten orsakade besparingar inom kulturverksamheterna för barn och unga i Stockholm. Dessa besparingar går i helt motsatt riktning gällande barn och ungdomsplanen och vi ställer oss frågande till hur planens goda intentioner ska kunna bli verklighet då inga resurser tillförs.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Magnus Dannqvist m.fl. (s) och ledamöterna Rosa Lundmark (v), Jonas Eklund (mp) enligt följande

Vi ser med oro på de besparingar på kulturverksamheterna för barn och unga i Stockholm som den borgerliga majoriteten är ansvariga för.

Ett exempel är kulturskolan där man både höjt avgifterna och ändrat uppdraget så att den uppsökande verksamheten i skolan försvinner. Detta drabbar särskilt barn i

områden som Rågsved, Dalen och Östberga, där deltagandet i kulturskolans ordinarie verksamhet är låg. Att fatta beslut om vackra planer utan att tillföra resurser för arbetet skapar mer frustration än kulturell glädje.

Farsta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Gunnar Sandell m fl (s), Malin Larsson (v) och Mats E P Lindqvist (mp) enligt följande

Vi delar förvaltningens uppfattning att detta är ett tydligt och bra instrument, liksom att barns och ungdomars inflytande över och delaktighet i sitt kulturliv är viktigt.

Vi ser dock med stor oro på de besparingar moderaterna med stödpartier gör i kulturverksamheterna för barn och unga i Stockholm. Dessa nedskärningar går i helt motsatt riktning mot barn- och ungdomsplanen. Vi ställer oss därför frågande till hur planens goda intentioner ska kunna bli verklighet utan några resurser. Planens åtaganden blir helt enkelt omöjliga att genomföra med majoritetens budget. Vi har även noterat att satsningar i första hand sker i innerstaden! Vi ser fram emot goda resurser i 2010 års budget samt satsningar i vårt stadsdelsområde.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Berit Kruse m fl (s), ledamot Leif Larsson (v) och tjänstgörande ersättare Birgitta Wosse (mp) enligt följande

Vi har svårt att se hur de goda intentionerna i förslaget ska kunna förverkligas. Det finns helt enkelt inte pengar avsatta för detta i majoritetens knappa budget. Löftena stämmer återigen inte med verkligheten.

I verkligheten har den moderatledda majoriteten sen den tillträdde för drygt två år sedan gjort stora besparingar på barn och ungdomar.

Folkpartiet sa före valet 2006 ”Kulturskolan är kanske den viktigaste kulturinstitutionen för barn och unga. Kulturskolan bör ge fler barn och ungdomar möjlighet att delta i kulturlivet genom eget skapande”.

Efter valet har så moderaterna tillsammans med folkpartiet och kristdemokraterna höjt avgifterna till Kulturskolan så att många inte har råd att gå där längre. För vissa verksamheter är höjningen mer än 50 procent. Sen 2006 har 14 000 barn lämnat Kulturskolan i staden och samarbetet med skolan har dragits ner kraftigt.

Innan valet hade socialdemokraterna planer på ungdomens hus, liknande Fryshuset, här i Västerort. Där hade även Kulturskolan kunnat finnas med och fått utveckla sin verksamhet.

Vi hade också långtgående planer på ett integrerat bibliotek i Hässelby Gårds skola. Något som gick om intet när skolan centraliserades.

Socialdemokraterna, vänsterpartiet och miljöpartiet föredrar en satsning på barn och ungdomar framför skattesänkningar.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Håkan Wahlén m.fl. (s), Reijo Kittilä (v) och Ingegerd Akselsson Le Douaron (mp) enligt följande

Den borgerliga majoriteten har tvingat igenom stora besparingar som drabbat kulturverksamheterna för barn och unga i Stockholm. Nedsparningarna går i helt motsatt riktning än den nu aktuella strategiska planen och vi ställer oss frågande till hur den ambitiösa planens goda intentioner ska kunna bli verklighet utan några resurser.

Stadsdelsnämnden saknar öronmärkta pengar för satsningar på barn- och ungdomskulturen. Vi har ingen kultursekreterare/konsulent anställd som arbetar med särskild inriktning på kulturfrågor. Professionella kulturförmedlare är en viktig framgångsfaktor enligt den nu aktuella utredningen. Det är hög tid att anslå en öronmärkt kulturpott i budgeten för 2009 samt att anställa en kultursekreterare/konsulent om stadsdelsnämnden tänker försöka leva upp till de höga ambitionerna i den strategiska planen.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Abebe Hailu m.fl. (s) enligt följande

Vi ser med oro på av den borgerliga majoriteten orsakade besparingar som skett och sker på kulturverksamheterna för barn och unga i Stockholm i allmänhet och Rinkeby-Kista stadsdel i synnerhet. Dessa nedsparningar går i helt motsatt riktning mot barn- och ungdomsplanen och vi ställer oss frågande till hur planens goda intentioner ska kunna bli verklighet utan några resurser. Planens åtaganden blir helt enkelt omöjliga att genomföra med den borgerliga majoritetens budget.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Margareta Johansson m.fl. (v), Liliane Svensson m.fl. (s) och Rebwar Hassan m.fl. (mp) enligt följande

Den borgerliga majoritetens besparingar som skett och sker på kulturverksamheterna för barn och unga i Stockholm drabbar speciellt våra barn och unga i Skärhol-

men. Nedskärningarna går i helt motsatt riktning mot barn- och ungdomsplanen och vi ställer oss frågande till hur planens goda intentioner ska kunna bli verklighet utan några resurser. Planens åtaganden blir helt enkelt omöjliga att genomföra med den borgerliga majoritetens budget. Ökade avgifter till Kulturskolan och den samverkan med skolan som skett i Skärholmen genom de så kallade ”baslagen” som försvinner till våren följer på intet sätt mål-strategi- ansvar som beskrivs i planen.

Barn och unga ska genom professionella kulturutövare erbjudas kulturupplevelser för eget skapande-. Är det själva erbjudandet som är viktigt inte möjligheten att delta, är det så det är tänkt?!

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Ornina Younan (s) för s, mp och v enligt följande

Vi ser med oro på den moderatledda majoritetens besparingar på kultur- och fritidsverksamheten för barn och unga. Dessa nedskärningar går stick i stäv med barn- och ungdomsplanen och vi ställer oss frågande till hur planens goda intentioner ska kunna bli verklighet utan ytterligare resurser. Planens åtaganden är omöjliga att genomföra med majoritetens knappa budget.

I övrigt instämmer vi i förvaltningens syn på behovet av samverkan och förhållningssättet mellan stadens olika nämnder.

Vi anser även att behovet av ett stärkt föreningsliv i Stockholm. Sammantaget utgör föreningslivet en samlande kraft för ungdomars fritid och som politiker har vi ett ansvar att på olika sätt stötta dessa positiva initiativ.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Jan Forsell m.fl. (s) samt ledamöterna Birger Jeansson (mp) och Heinz Spira (v) till förmån för förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Jan Forsell m.fl. (s) samt ledamöterna Birger Jeansson (mp) och Heinz Spira (v), enligt följande

Vi ser med oro på av den borgerliga majoriteten orsakade besparingar skett och sker på kulturverksamheterna på barn och unga i Stockholm. Dessa nedskärningar går i helt motsatt riktning mot barn- och ungdomsplanen och vi ställer oss frågande till hur planens goda intentioner skall kunna bli verklighet utan några resurser. Planens åtaganden blir helt enkelt omöjliga att genomföra med den borgerliga majoritetens budget.

Ersätтарыttrande gjordes av Pia Toremar (c) enligt följande

Om jag hade haft yrkanderätt, hade jag röstat enligt majoritetens förslag.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Majvi andersson m fl (s), ledamot Maj-Len Eklund (v) och ledamot Kenneth Rönnquist (mp), enligt följande

Det är ett ambitiöst program som kulturförvaltningen arbetat fram. Det är dock mer en dröm än möjlig verklighet att programmet ska kunna genomföras med en borgerlig majoritet som under de två senaste åren orsakat stora besparingar på kulturverksamheten för barn och unga i Stockholm. Några exempel: Kultursekreterarna som hade till uppgift att samordna och främja kulturen i stadsdelarna har tagits bort av besparings-skäl. Kulturskolan har fått kraftiga neddragningar och personalminskningar. Skolorna har inte resurser att köpa kultur i samma utsträckning som tidigare.

Dessa nedskärningar går helt i motsatt riktning mot barn- och ungdomsplanen och vi ställer oss frågande till hur planens goda intentioner ska kunna bli verklighet utan några resurser. Planens åtaganden blir helt enkelt omöjliga att genomföra och bara ett spel för galleriet med den borgerliga majoritetens budget.

Östermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Rolf Lindell m fl (s), ledamöterna Marion Sundqvist (mp) och Berit Bornecrantz Dias (v) enligt följande

Med förvåning läser man denna kulturplan för barn och ungdom. Mycket känns som ett eko av oppositionens många skrivelser, som i vår stadsdel inte vunnit gehör.

Den borgerliga majoriteten i staden har istället inlett mandatperioden genom att skära ned på Kulturskolans verksamhet.

Nu börjar man tala om satsningar, och de ska ske inom alla nämnder och bolag, från stadsdelsnämnder till trafik- och renhållningsnämnden.

Hur ska alla dessa fina planer förverkligas? Som vi ser det blir planens åtaganden helt enkelt omöjliga att genomföra med den borgerliga majoritetens budget.

KULTUR I ÖGONHÖJD
- FÖR, MED OCH AV BARN OCH
UNGA

Strategisk plan för barn och ungdomskultur i Stockholm
2009-2012

Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga

Strategisk plan för barn och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012

INNEHÅLL

- Strategisk plan för barn- och ungdomskultur
- Vidgat kulturbegrepp
- Övergripande mål
- Mål-strategier-ansvar

Strategisk plan för barn- och ungdomskultur

Uppdraget

2007 gav kommunfullmäktige kulturnämnden i uppdrag att utarbeta en strategisk plan för barn- och ungdomskulturen i Stockholm. Uppdraget omfattade att utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter, den nationella kultur- och ungdomspolitikerna, läroplanernas mål och kommunfullmäktiges övergripande inriktnings- och verksamhetsmål formulera en definition av kultur och kulturliv för barn och unga samt att utifrån en analys av hinder och framgångsfaktorer formulera övergripande mål, delmål, strategier och ansvarsbeskrivning för stadens barn- och ungdomskulturverksamhet.

Mål och strategier

Kulturplanens mål relaterar till stadens framtidsdokument Vision 2030. I Vision 2030 betonas staden som en medborgarnas stad, en stad som skapas och utvecklas av dem som bor här. Delaktighet och inflytande är ledord och kulturell och språklig kompetens lyfts fram som en medveten strategi för att utveckla Stockholm till en mångsidig och upplevelserik storstad.

Strategierna är formulerade utifrån den omvärldsbild av hinder och framgångsfaktorer för barn och ungas kultur och kulturliv som kommit fram genom referensgrupper och i enkätsvar av stadens barn, ungdomar och vuxna i förskolan, skolan och kultur- och i fritidsverksamheter samt i aktuell forskning och rapporter bl a från Barnombudsmannen, Statens kulturråd och Sveriges kommuner och landsting.

Ansvar

Denna plan riktar sig till nämnder och bolag i staden som arbetar med barn och ungdom. Det gäller såväl ungas aktiviteter som deras fysiska miljö. Ansvaret åvilar stadsdelsnämnder, kulturnämnden, Stockholms stadsteater AB, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden samt allmänna skolbyggnads- och bostadsbolag.

Ambitionen med planen är att den också ska fungera som inspiration och verktyg även för aktörer utanför det kommunala uppdraget som är involverade i barns och ungdomars kultur och fritid i Stockholm.

Uppföljning

Den strategiska kulturplanen för barn och ungdom är ett övergripande styrdokument för staden. Varje berörd nämnd och bolag ska i sina åtaganden väga in planens mål och strategier. Uppföljningen redovisas årligen i respektive verksamhetsberättelse och följer stadens ordinarie uppföljning inom ledningssystemet ILS. Utvärdering av denna strategiska plan för barn- och ungdomskultur ska påbörjas 2011 för att bilda grund för revision av planen efter 2012.

Vidgat kulturbegrepp

I FN:s konvention om barnets rättigheter betonas barns och ungas rätt att framföra sina åsikter. I konsekvens med detta har förarbetet till kulturplanen bl a inneburit att samla in synpunkter på kultur från barn och unga själva. Utifrån deras röster och aktuella rapporter om barn- och ungdomskultur är utgångspunkten två etablerade kulturbegrepp, det estetiska och det antropologiska¹. Det är inte antingen eller utan två begrepp som belyser olika sidor av kultur, båda relevanta för ungas uppfattning om vad kultur är.

Kultur för barn och unga ska utöver de traditionella konstformerna definieras utifrån den kultur som berör dem och som uppfattas av dem själva som relevant i deras vardag – deras ”levda kulturer”. Utgångspunkten är **kultur för, med och av barn och unga**, en definition av barn- och ungdomskulturbegreppet inspirerat av Centrum för barnkulturforskning, Stockholms Universitet och Flemming Mouritsen², dansk forskare inom pedagogik.

1. Barnkultur och ungdomskultur

kultur för barn och unga, (producerad av vuxna)

- den bildande kulturen (ses oftast som kvalitetskultur; estetisk, konstnärlig, pedagogisk och aktiverande)
- den marknadsorienterade kulturen (TV, dataspel, leksaker, media etc.)

---

¹ Norman K. *Kulturella föreställningar om barn*, Rädda Barnen, 1996

² Flemming Mouritsen: *Child Culture - Play Culture, Child and youth Culture*, Odense University, Denmark 1998

kultur med barn och unga (tillhandahållen av vuxna)

- fritidsaktiviteter (ex: kulturskolor, Träffpunkter, klubbverksamhet, arrangemang, festivaler)
- Aktiviteter av mer informell karaktär som vuxna och barn utövar tillsammans (lek, spel, folkkultur och traditioner etc.)

2. Barns kultur och ungdomars kultur

kultur av barn och unga (uttryck som ingen vuxen styr över)

- barns egna uttryck, (t ex deras lekkulturer; lekar, rim, ramsor, skämt och gåtor etc.)
- ungas egna uttryck, skapande för sin egen skull eller inom ungas subkulturer (eget skrivande, rollspel, internetcommunities, Graffiti, Emo, Le Parkour etc.)

Övergripande mål

Alla barn och unga i Stockholm ska ha likvärdig tillgång till professionella kulturupplevelser och likvärdiga möjligheter till eget skapande

Mål - strategier – ansvar

1. Kultur för, med och av barn och unga är lika viktigt

Stadens barn och unga ska ha god tillgång till den professionella kulturen, möjlighet att skapa med stöd av kulturpedagoger och på sina egna villkor utifrån sin syn på kultur. Utgångspunkten ska vara en bred kultursyn som involverar och erkänner alla barns olika erfarenheter och bakgrund. Gränsen mellan den offentligt stödda konsten och kulturen, den kommersiella kulturen och ungdomskulturen är inte given utan sammanflätas i praktiken.

Strategier

- I alla delar av staden ska det finnas arenor för barn och unga att möta den professionella kulturen samt möjligheter för barn och unga att få stöd och verktyg för eget skapande.
- Barn och unga ska genom professionella kulturutövare erbjudas kulturupplevelser och möjligheter till eget skapande som berör dem och upplevs som angelägna i deras liv.

- Kulturverksamhet och aktiviteter ska spridas i hela staden. De offentligt finansierade kultur- och fritidsverksamheterna ska bredda sin verksamhet genom riktat publikarbete och samverka med föreningar och andra civila aktörer i stadsdelarna.
- Information om kulturutbudet ska vara tillgänglig för barn och unga själva. Stockholms stads webbplats ska rikta sin information om kultur för, med och av barn och unga med ett direkt tilltal till dem. Kulturinstitutionerna och barn- och ungdomsverksamheter i stadsdelarna ska stärka sin närvaro på Internet. Information och presentationer ska göras på andra språk än svenska. Informationen ska vara lättläst och tillgänglig för barn och unga med funktionsnedsättning.
- Populärkulturen och den kommersiella kulturen dominerar barns och ungas liv och kulturintressen. De kommunala kultur- och fritidsverksamheterna ska ha en bred omvärldskunskap på detta område och väga in dessa aspekter i sin verksamhet samt ha en öppen attityd till samverkan och partnerskap.
- Möt kultur från andra delar av världen – barn och unga ska få ta del av internationella gästspel, delta i internationellt utbyte och få möta den kulturella mångfalden i staden. Olika kulturer och konstnärliga uttryck är en tillgång och en kulturell rikedom.
- Vid utformning av miljöer där barn och ungdom vistas ska hänsyn tas till såväl deras behov av fri lek och spel i trygg miljö som till behovet av en kreativ och lustfylld miljö.

Ansvarsområden

- Stadsdelsnämnden ansvarar för att det i den lokala fritidsverksamheten finns platser, lokaler, personal och verksamhet som ger barn och unga möjlighet att möta den professionella kulturen och att utöva eget skapande.
- Kulturnämnden ansvarar för att barn och unga erbjuds möjlighet att utveckla sin förmåga inom olika former av estetiska uttryck tillsammans med professionella kulturpedagoger.

- Kulturnämnden ansvarar för att staden erbjuder barn och unga ett kulturutbud av hög kvalitet, vilket ska inkludera barns och ungas syn på vad som är bra och angelägen kultur för dem.
- Kulturnämnden ansvarar för att utveckla EU-samarbetet och det internationella utbytet inom kulturområdet för barn och unga.
- Stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden liksom de allmänna bostads- och skolbyggnadsbolagen ansvarar var för sig för att ta hänsyn till barns behov och rättigheter vid beslut, planering och resursfördelning i frågor som har att göra med deras miljöer såväl ute som inne.

2. Alla barn och ungdomar ska ha likvärdiga möjligheter att ta del av kultur

Alla barn och unga har behov av kultur i form av eget skapande och som upplevelse i byggandet av den egna identiteten. Förutsättningarna är dock mycket olika i en storstad, där de geografiska, sociala och ekonomiska avstånden kan vara långa. Det är en demokratisk rättighet för barn och unga att på lika villkor få ta del av och utforska konstnärliga uttryck och kultur i alla dess former. Likvärdiga möjligheter gäller alla barn och unga oavsett kön, funktionsnedsättning, kulturell, etnisk, social, ekonomisk och religiös bakgrund. Det ska heller inte spela någon roll i vilken stadsdel man bor.

Strategier

- Nätverket för kultur i förskolan och skolan ska utvecklas och omfatta representanter från förskolan, skolan och kulturlivet. Förskolans och skolans ledare ska vara aktiva i detta arbete. Kulturinstitutioner och fria aktörer ska få bättre kunskap om skolans och förskolans villkor och behov.
- Ett nätverk för arrangörer av barnkultur ska etableras i samverkan mellan kommunala verksamheter, civilsamhället och kommersiella aktörer. Nätverkets uppgift blir att utveckla idéer kring kultur- och fritidsverksamhet för barn.
- Möt unga där de är – på fritidsgårdar, idrottsanläggningar, caféer, samlingslokaler etc. Nätverket Träffpunkter Stockholm ska utvecklas genom ett brett inkluderande förhållningssätt och omfatta hela staden i samverkan mellan kommunala verksamheter, civilsamhället och kommersiella aktörer.

- Nätverken ska initiera och organisera fortbildning, metodutveckling och samverkan med forskning enligt nätverkens behov. Fortbildningen ska omfatta personalgrupper inom områdena skola, förskola, fritid, kulturpedagoger och kulturaktörer.
- Stadens kultur- och fritidsverksamheter ska verka för ett breddat tilltal och ett vidgat kulturbegrepp som skapar erkännande och engagemang hos olika grupper av barn och unga.
- Barns och ungas kreativitet och kulturintresse ska prioriteras inom stadens kultur- och föreningsstöd med utgångspunkt från ett mångkulturellt och integrerande synsätt.
- Utformning av tillgänglighet och delaktighet för olika grupper med funktionsnedsättning ska göras i dialog och samverkan med idrottsnämndens projekt ”Fritid för alla” samt dess målgrupp och representanter.

Ansvarsområden

- Kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans ansvara för nätverken för förskolan, barnkulturarrangörer samt Nätverket Träffpunkt Stockholm.
- Kulturnämnden ansvarar för samordning och organisation av nätverken för förskolan, kulturlivet, barnkulturarrangörer samt Nätverket Träffpunkt Stockholm..
- Stadsdelsnämnden ansvarar för att berörda verksamheter utser representanter till nätverket för förskolan, barnkulturarrangörer och Nätverket Träffpunkt Stockholm.
- Utbildningsnämnden och kulturnämnden ska tillsammans ansvara för samverkan och utveckling av nätverk för kultur i grundskolan och på gymnasiet.
- Kultur-, idrotts- och stadsdelsnämnderna ansvarar för att barn och unga prioriteras i stödet till kultur- och föreningsliv.
- Stadsdelsnämnderna respektive utbildningsnämnd ansvarar för att samla in statistik över genomförda kulturarrangemang inom stadsdelen respektive skolan.

3. Kultur och estetik ska vara en integrerad del i lärandet

Barn och unga i stadens förskolor och skolor ska få uppleva och skapa konst och kultur i möte med professionella kulturutövare som en integrerad och kontinuerlig del i vardagen. Kultur och estetik ingår i skolans kunskaps- och demokratiuppdrag och ska användas för att stödja barnens lärande och utveckling.

Strategier

- Förskolan och skolan ska sörja för att alla barn och unga får professionella konst- och kulturupplevelser, får uttrycka sig i eget skapande inom olika former som musik, dans, rörelse, drama, media, bild och form samt får använda sig av estetiska uttryck i lärandet.
- Kulturförvaltningen, utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna ska tillsammans skapa strukturer som underlättar för förskolan, skolan och det professionella kulturlivet att samverka. Formerna för information och förmedling av professionella kulturprogram och kulturpedagoger ska utvecklas genom personlig rådgivning, vägledning och lättillgänglig information på webben.
- Stadens kulturverksamheter ska utveckla sin verksamhet i samverkan och dialog med förskolan och skolan.
- Kulturförvaltningen ska inspirera de verksamheter som får kultur- och integrationsstöd att samverka med förskolan och skolan.

Ansvarsområden

- Utbildningsnämnden ska svara för att elever i grund- och gymnasieskolan får ta del av professionella konst- och kulturupplevelser och får uttrycka sig i eget skapande.
- Stadsdelsnämnden ska svara för att barn i förskolan får ta del av professionella konst- och kulturupplevelser och får uttrycka sig i eget skapande.
- Kulturnämnden ska svara för att det finns ett brett och varierat kulturutbud riktat till barn och unga i förskolan och skolan.

4. Barn och ungdom ska ha inflytande över och delaktighet i sitt eget kulturliv

Barn och unga i staden ska erbjudas möjlighet att påverka sina kultur- och fritidsaktiviteter. Ungas delaktighet och inflytande är en del av deras demokratiska rättigheter. Det är i barnens och ungdomarnas vardag, förskolan, skolan, fritidsverksamheterna osv. som förutsättningarna för delaktighet och inflytande i såväl ord som handling kan skapas. För att göra barn och unga delaktiga förutsätter det att vuxna har förmåga att se ur deras perspektiv, vilket betyder att vi måste fråga dem själva. Delaktighet och inflytande leder till självkänsla, växande och ansvarstagande.

Strategier

- Ett medvetet barnperspektiv utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter ska genomsyra arbetet i stadens kultur- och fritidsverksamheter.
- Stadens kultur- och fritidsverksamheter ska utveckla sitt pedagogiska förhållningssätt med syfte att skapa större utrymme för barns och ungas önskan om delaktighet. Perspektivet förflyttas från konsument- till deltagarkultur.
- Barn och unga utvecklar själva nya former för kommunikation och skapande, inte minst genom den nya digitala tekniken. Deras kompetens bör därför tas tillvara som en resurs i utvecklingsarbetet.
- I de kommunala verksamheterna ska dialogen med unga utvecklas och utformas såväl fysiskt som virtuellt
- Öppna kulturinstitutionerna för ungas egna projekt och använd den nya tekniken i kommunikation med barn och unga.
- Barn och unga ska vara delaktiga i besluten om att utveckla den fysiska miljön i skolan, inom bostadsbebyggelse och förändringar av den offentliga miljön.

Ansvarsområden

- Kulturnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ansvarar var för sig för att nya former för barns och ungas inflytande prövas och värderas.

- Stadsbyggnadsnämnden, fastighetsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden liksom de allmänna bostads- och skolbyggnadsbolagen ansvarar var för sig för att utarbeta former för barns och ungas inflytande över planering och beslut som har att göra med deras miljöer.

5. Staden ska stödja ungt kulturentreprenörskap

Ungas ambitioner vad gäller entreprenörskap inom kultur och media ska uppmuntras.

Ungas eget kulturskapande på fritiden kan, som ett komplement till gymnasie- och högskolans undervisning, bidra till ett viktigt informellt lärande mot en framtida yrkeskarriär. Unga arrangörer, producenter och kulturskapare bidrar till nya former för kommunikation och kreativa uttryck.

Strategier

- Stadens kultur- och fritidsverksamheter ska i samverkan med grundskolan, gymnasie-, högskoleutbildningar samt näringsliv stimulera ungas entreprenörskap inom kultur och media
- Stadsdelarna ska erbjuda ungdomar möjlighet till praktik och ferie- och sommarjobb med inriktning på egna kulturprojekt.
- Ungas initiativ till att utveckla former för kulturentreprenörskap ska stödjas inom det kommunala kultur- och integrationsstödet

Ansvarsområden

- Kulturnämnden svarar för att ungas entreprenörskap ges utrymme i såväl stödformer som i nämndens verksamhet.
- Stadsdelsnämnderna svarar för att den lokal kultur- och fritidsverksamheten ger förutsättningar för ungas entreprenörskap.
- Utbildningsnämnden svarar för att kunskaper om kulturinriktat entreprenörskap ingår i gymnasieskolans praktiska - estetiska utbildningar samt i grundskolan.
